

TRIBUNE

Nieuwsblad van de SP • jaargang 58 • nr 9 • oktober 2022 • € 1,75 • www.sp.nl

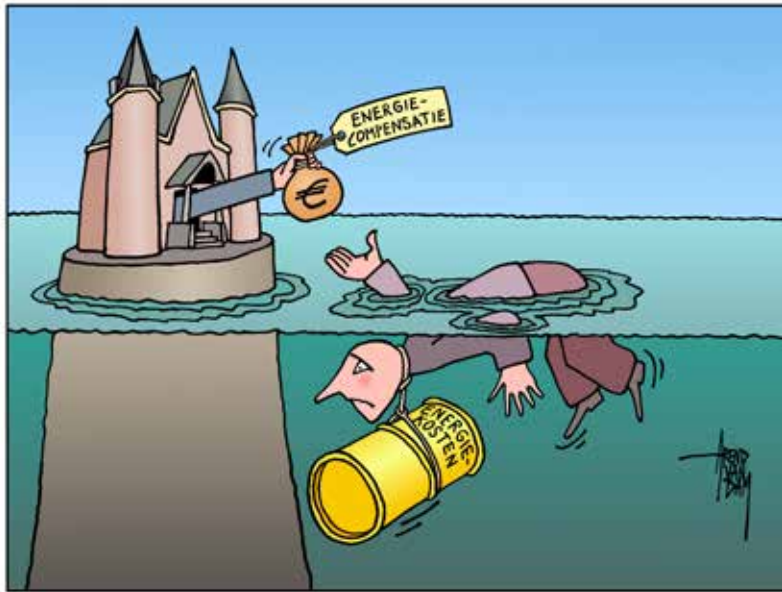
50 JAAR SP

**ROB DE WIJK EN
BASTIAAN VAN APeldoORN,
OVER DE OORLOG IN Oekraïne**

**SPANNING
ONGELIJKHEID
EN DEMOCRATIE**

Arend van Dam

THEO ZWAAIT AF

De strip met Buurtconciërge Theo heeft vele jaren achterop de Tribune gestaan. Met scherpe observaties werden actuele onderwerpen op geestige wijze aan de kaak gesteld. Tekenaar Wim Steenhagen heeft nu besloten te stoppen met de strip. De redactie van de Tribune wil Wim bedanken voor al die verhalen waarmee hij de samenleving, en ook ons als partij, een spiegel voorhield. Hopelijk zien we Theo nog eens terug in zijn buurthuis.

SP JONGEREN

SP JONGEREN VOORTDUREND IN ACTIE

SP Jongeren groepen hebben door het hele land van zich laten horen. In Den Bosch ging de groep de deuren langs voor de Huisjesmelker van het jaarverkiezing. Ze hoorden klachten over schimmel en slecht onderhoud van jongeren in de wijk. In Nijmegen stonden ze op de introductiemarkt voor nieuwe studenten om SP Jongeren aan hun te introduceren. In Den Haag hing de groep een spandoek op bij station Holland Spoor met de tekst "F*ck hoge prijzen!" In Helmond begonnen ze zelfs een hele nieuwe groep! Wil je ook aansluiten bij een regionale SP Jongeren groep om samen met andere jongeren in actie te komen? Kijk dan op jongeren.sp.nl/lokaal en neem contact op!

foto Joshua Versijde

DE SP ZET ZICH IN VOOR MENSELIJKE WAARDIGHEID, GELIJKWAARDIGHEID EN SOLIDARITEIT

TRIBUNE IS EEN
UITGAVE VAN DE
SOCIALISTISCHE
PARTIJ (SP) EN
VERSCHIJNT
11 MAAL
PER JAAR

Redactie
Xander Topma (h), Lesley Arp
Anne-Marie Mineur, Peter Sas

Vormgeving
Maurits Gemmink, Nenad Mečava

Aan dit nummer werkten mee
Anjo de Haan, Wiebe Kiestra
Ronald van Raak, Karen Veldkamp
Peter Verschuren

Foto omslag
Joshua Versijde/archief SP
Montage: Maurits Gemmink

De Tribune op Internet
sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement
€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de
Tribune gratis.

SP algemeen
T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
sp.nl

Abonnementen- en ledenadministratie
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

De Tribune in gesproken vorm
Belangstellenden voor de Tribune op cd kunnen contact opnemen met de SP-administratie.

Incasso contributie

Veel leden van de SP betalen hun contributie via een incassomachtiging. Sinds 1 oktober 2013 incasseert de SP het bedrag van de contributie in de eerste week van elk kwartaal. Daarbij vermelden we, conform wettelijke regels het betreffende lidnummer en het zogeheten incassanten-ID van de SP, te weten NL86ZZZ403462460000. Bij vragen over contributie-inning, kunt u contact opnemen met de ledenadministratie van de SP, via (088) 243 55 40 of administratie@sp.nl

Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-GeenAfgeleideWerken 3.0 Nederland licentie van toepassing. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl>

IN DIT NUMMER

Hoe de SP begon

Ons eigen socialisme

6

50 jaar in beeld

Onze historie in 15 foto's

10

Even oud als de SP

Jarige leden over hun band met de partij

14

De SPANNING

Het blad van het wetenschappelijk bureau gaat dit keer over ongelijkheid en welke invloed dit heeft op onze democratie.

Achter de schermen van de oorlog

Rob de Wijk en Bastiaan van Apeldoorn bespreken Oekraïne

24

4 Actueel: Eelco Eikenaar voor de parlementaire enquêtecommissie Groningen

20 Protesteerders Prinsjesdag: nu is het genoeg!

26 ManiFiesta is feest van de solidariteit

28 Linksvoor: Rebecca Gichuki wil naar buiten voor sport en politiek

29 De SP van toen tot nu: 1972 Actie van mens tot mens

17, 18, 19 Nieuws 30 Prikbord 31 Puzzel 32 Uitgelicht

COLUMN

Ze zijn nuts

Met veel tegenzin en maanden te laat kwam het kabinet op Prinsjesdag dan eindelijk met een plan voor het maximeren van de energierekening. Het kabinet riep steeds dat het 'de markt niet wilde verstoren' of dat het niet van Brussel mocht. Dat bleek natuurlijk onzin. Ze moesten uiteindelijk tóch wat doen omdat de druk te groot werd. Ik moet denken aan Kristie, getroffen moeder in het toeslagenschandaal, die op het podium bij ons PrinsjesdagProtest vertelde dat ze overweegt om het gas preventief af te sluiten, uit angst om opnieuw in de schulden te komen.

Nu is nog steeds onduidelijk voor wie en hoeveel de energierekening omlaag gaat door het prijsplafond en ook: hoeveel van ons belastinggeld bij commerciële energiebedrijven belandt. Toen ik tijdens de algemene beschouwingen aan minister-president Rutte vroeg hoe hij gaat voorkomen dat al dit publieke (belasting)geld, niet gaat leiden tot grote private winsten, had hij nog geen idee. Onze energiebedrijven hadden natuurlijk nooit geprivatiseerd mogen worden. De SP heeft er toen volop, binnen en buiten de Kamer, tegen gestreden. In een campagne tegen de privatiseringen zei de SP toen al: ze zijn nuts. Maar het is toch doorgezet, waardoor we nu alle zeggenschap over onze energievoorziening kwijt zijn. En zelfs een Zweeds staatsbedrijf, Vattenfall, nu in ons land rijk wordt.

Nu we miljarden gaan overmaken naar energiebedrijven is dit het moment om daar minimaal democratische zeggenschap voor terug te eisen. Zodat we meer zeggenschap hebben in deze crisis en in de toekomst waarin er nog grote veranderingen om te komen tot een duurzame energievoorziening. Het tij keert langzaam. Het kabinet Rutte 4 houdt nog vast aan het heilig geloof in de markt, maar de Tweede Kamer nam een voorstel van de SP en ChristenUnie aan om te onderzoeken hoe het publieke belang in onze energievoorziening steviger kan. Laat dat een eerste stap zijn richting het nationaliseren van onze energievoorziening. Want als je zoiets belangrijks als energie aan de markt wil overlaten, dan ben je toch nuts?

Lilian Marijnissen
fractievoorzitter SP

‘IK HEB DE ILLUSIE LOSGELATEN DAT

Op maandag 26 september was het de beurt aan oud-SP-gedeputeerde Eelco Eikenaar om plaats te nemen in de bankjes van de parlementaire enquêtecommissie Aardgaswinning Groningen. Eikenaar was verantwoordelijk voor het dossier aardgaswinning in de provincie Groningen tussen april 2015 en mei 2019.

› **Je had een emotionele bijdrage aan de hoorzitting. Het raakte je echt dat je geen oplossing hebt kunnen vinden. Wat was dat precies?**

‘We kijken het monster in de bek met deze enquête. Dat is eigenlijk wat het is. Je ziet: o, *dit* was het waar we tegenover stonden. En dan moet je constateren dat onze strijd kansloos was. Natuur-

lijk, als je een heel grote maatschappelijke omwenteling hebt, dan valt ook dit te winnen. Maar onder deze omstandigheden, met de NAM, Shell, Exxon en de staat tegenover je, dat was niet te winnen. De strijd was te groot. Op het moment dat je multinationals deze positie, deze macht geeft, dan word je als Groningen vermorzeld.

Rationeel gesproken kan ik wel zeggen dat ik mijn uiterste best gedaan heb, dat we mensen georganiseerd hebben, dat ik het altijd samen met de maatschappelijke organisaties heb proberen te doen, dat je probeert politieke macht op te bouwen door mensen te organiseren en de publieke opinie te bewerken, enzovoorts, enzovoorts. Maar het was niet genoeg. Dat is niet alleen voor mij moeilijk, maar ook voor mensen die het in dagelijks leven aangaat, die samen met mij die strijd hebben gevoerd. Die hebben allemaal hetzelfde gevoel.’

› **Ben je nu nog bezig met dit dossier?**

‘Nee, en dat is ook maar beter. Ik ben niet meer de juiste persoon om dit te doen. Ik ben de hoop kwijtgeraakt dat het nog goed gaat komen. Niet omdat het nu niet goed aangepakt zou kunnen worden. Maar er is zo veel kapot in het leven van mensen, dat gaat nooit meer goedkomen.

Vóór mij was er een vrouw aan het woord in de enquêtecommissie. Haar kelder was lek en het huis was helemaal aan gruzelementen, en de vrouw en haar man waren zo druk bezig met de strijd met de NAM om de schade vergoed te krijgen. Maar het ene kind werd depressief, en het andere kind ging op kamers wonen omdat hij er niet meer tegen kon. Die vrouw zei: ‘kijk, mijn huis is uiteindelijk goed gekomen, na jarenlange strijd. Maar mijn kinderen zijn eraan onderdoor gegaan. Ik heb de strijd gewonnen, maar ik was een slechte moeder en dat heb ik veroor-

FRAGMENT UIT HET VERHOOR

Eikenaar: 'Ik zag dat dingen pas in beweging komen als de politieke en maatschappelijke druk zo hoog wordt dat men niet anders kan. Er lagen stapels rapporten, van de Onderzoeksraad voor Veiligheid, van de onafhankelijk raadsman, de Ombudsman, als ik ze hier had meegenomen, dan was het echt zo'n stapel geweest. Maar er is nooit iets mee gebeurd. Daarom ben ik ervan overtuigd: argumenten telden niet. Dus als al die rapporten de bestuurders in Den Haag niet overtuigen, dan zijn er eigenlijk maar twee wegen. Eén: de gang naar de rechter, naar Raad van State. Twee: de politieke en maatschappelijke druk zo hoog mogelijk opvoeren. Ik kan niet zeggen, met overtuiging, dat dat geslaagd is. Het is niet geslaagd.'

Het complete verhoor is te bekijken via:
sp.nl/verhoor-eikenaar

fragment uit het verhoor

ARGUMENTEN TELLEN'

zaakt.' Dat gevoel is waar mensen mee achterblijven.

Er zijn in deze provincie kinderen opgegroeid, die hebben hun hele jeugd hun ouders alleen maar hiermee bezig gezien, en die hebben alleen maar een overheid gezien die tegenover hun ouders stond. Ze hebben de onmacht bij hun ouders gezien. Dat is bepaald geen goede start om vertrouwen te hebben in de samenleving. Met al het complotdenken om ons heen, weet je, het is zo fundamenteel, het is zo gevaarlijk.'

› Het klinkt erg als het toeslagen-schandaal.

'Het is precies hetzelfde mechanisme. En dit gaat zich gewoon herhalen bij een volgend onderwerp als die mechanismen niet worden aangepakt. Het gaat over de bak wantrouwen die bewoners over zich uitgestort krijgen, de advocaten die op ze afgestuurd worden als ze ook maar € 100 schade hebben. Het

maakt mensen kapot. Dat is bij de toeslagenaffaire precies hetzelfde: mensen worden benaderd met wantrouwen, ze worden gezien als profiteurs. En Rutte en z'n vriendjes doen net alsof het een paar managementproblemen zijn die opgelost moeten worden.'

› Wat moeten we hiervan leren?

'Naïviteit komt niet meer in mijn woordenboek voor. Ik heb de illusie losgelaten dat argumenten tellen als het gaat om zulke belangen. Als jij fundamenteel dingen wilt veranderen, echt verandering wil brengen, dan wordt dat niet zonder slag of stoot geaccepteerd door de macht waar we tegen over staan. Wij moeten de heersende orde hard aanvallen. Niet alleen omdat we dan Rutte nog een keer vertellen dat hij ongelijk heeft, maar om een beeld neer te zetten dat er een alternatief mogelijk is.'•

tekst Anne-Marie Mineur

Jannie Visscher
voorzitter SP

Fijn om bij de SP te zijn!

We leven in roerige tijden. Oorlog in Oekraïne en onderdrukking en geweld op veel andere plekken in de wereld. In ons eigen land stapelen de problemen zich op en maken velen zich zorgen over de toekomst. Steeds meer mensen kunnen de energierekening, boodschappen of huur niet meer betalen. Terwijl tegelijkertijd grote bedrijven torenhoge winsten maken.

Dat steeds meer mensen het niet meer redden is het rechtstreekse gevolg van vele jaren neoliberaler regeringsbeleid waarbij de tweedeling tussen mensen steeds groter wordt. Waarin de zeggenschap over ons werk en inkomen, onze woningen, onze zorg en onze energie vooral bij aandeelhouders en kapitaalbezitters ligt en niet bij mensen zelf.

Steeds meer van die mensen zien dat het zo niet langer gaat, dat het tijd is voor verandering. Hier ligt een belangrijke taak voor ons als SP. Wij hebben alternatieven en plannen voor een eerlijkere samenleving. Wij weten hoe we samen met anderen onze ideale praktijk kunnen brengen. Dat heeft 50 jaar SP ons geleerd.

Ik ben heel trots op iedereen die afgelopen zomer heeft meegewerkt aan onze koopkrachtcampagne die uitmondde in een groot protest in Den Haag. Dit opvoeren van de druk heeft gewerkt: vlak voor Prinsjesdag kwam de regering met plannen tegen de torenhoge energierekeningen, terwijl ze steeds hadden beweerd dat dit niet mogelijk is. Maar hiermee zijn we er nog lang niet en daarom gaan we door! De prijzen moeten omlaag en door fundamentele veranderingen moet de ongelijkheid flink kleiner.

Er is nog meer moois in het verschiet: op onze 50e verjaardag op 22 oktober lanceren we de concept-tekst voor ons geactualiseerde beginselprogramma. Elke afdeling kan iemand afvaardigen naar de bijeenkomst in De Moed en SP-leden kunnen online deelnemen. We blikken die dag met prominente SP'ers ook terug op onze roemruchte geschiedenis en kijken vooruit naar een mooie toekomst.

Wat is het toch fijn om SP'er te zijn! •

foto Stadsarchief Rotterdam

HOE DE SP

Op 22 oktober 1972 werd de SP opgericht, in Rotterdam. Over hoe dat ging kunnen we niet alleen putten uit het geheugen van SP'ers van het eerste uur, maar ook uit verslagen van enkele ongenode gasten.

De Schipperstraat in Rotterdam-West met op nummer 64 Danszaal West-End, waar de SP is opgericht.

‘De SP is anders dan andere linkse partijen’

HET MOEST EEN FEEST WORDEN, de oprichting van de SP, op zondag 22 oktober 1972. Misschien werd daarom gekozen voor een feestzaal: West End, in de Schippersstraat in de Rotterdamse wijk Spangen. Het zou leuk zijn om die plek te bezoeken, om te zien of nog iets van de geest van die tijd is blijven hangen. Maar dat kan niet meer, omdat het pand is afgebroken. In het archief van de partij is ook weinig te vinden: de SP'ers van toen waren vooral bezig met de toekomst en niet zozeer met het eigen verleden.

Het was een koude oktoberdag: de gevoels-temperatuur was 7 graden, met harde windstoten. De zon liet zich amper zien. Al vroeg kwamen vanuit het hele land socialisten naar Rotterdam. Uit Nijmegen kwam een bus met 46 mensen. Veruit de meeste mensen waren al lid van een politieke partij: de KPN-ml.

Serieuze zaak

Een van hen was Peter van Zutphen, een 17-jarige gymnasiumschooler uit Beek. ‘In het najaar van 1971 zag ik op het prikbord van mijn school een aankondiging van een cursus marxisme-leninisme die in Sittard werd gegeven door mensen van de KPN. Ik ging erheen en werd gegrepen door de inhoud.’ Peter meldde zich in januari ‘72 bij de MLJ, de Marxistisch-Leninistische Jeugd en werd in april van dat jaar gevraagd om lid te

worden van de afdeling Heerlen van de partij. ‘Dat was een proeflidmaatschap: na drie maanden werd bekeken of je stemgerechtigd lid mocht worden.’ Partijlid zijn was in die tijd een serieuze zaak. Van Zutphen: ‘Dat betekende zes dagen in de week aan de slag met acties, bij bedrijven staan of colportereren met de Tribune en soms ook nog op zondag. Ik heb bij de poort van de mijnen gestaan en ging in mijn eentje naar Born om bij de Daf-fabriek pamfletten van Arbeidersmacht uit te delen.

Er heerste een optimistische sfeer, weet Van Zutphen zich te herinneren van het oprichtingscongres. ‘De SP is een optimistische partij en was dat van het begin af aan. De gedachte was toen: we gaan revolutie maken, die moeten we alleen nog even voorbereiden.’ Wat Van Zutphen verder bij is gebleven is dat Remi Poppe in de schijnwerpers werd gezet. ‘Hij voerde met het CAR, het Centraal Aktiecomitee Rijnmond, succesvolle milieu-acties zonder geitenwollen sokken, maar op de SP-manier: tegelijkertijd opkomen voor de belangen van de arbeiders in de vervuillende fabrieken en die van de omwonenden die lijden onder de stank. Dat maakte indruk op mij en de andere aanwezigen.’

Lees mee met de BVD

In het archief van de partij zijn congresstuk-

BEGON

SOCIALISTIESE PARTIJ OPGERICHT

HET
SOCIALISME
HEEFT
DE
TOEKOMST

Zondag 22 oktober is in Rotterdam de Socialistiese Partij opgericht. Dat gebeurde door de leden van de Kommunistiese Partij Nederland / Marxisties Leninisties, die bijeen waren in een feestelijk kongres. De KPN/ML bestaat dus niet meer. De partij, die onder andere de Tribune laat verschijnen, heet voortaan de Socialistiese Partij.

De belangrijkste reden voor deze verandering is dat de naam KPN/ML ons werk geen recht meer deed. De partij boekt in het politieke werk, ter versterking van de macht van de Nederlandse arbeidersklasse, voortdurend grotere successen. Haar invloed onder de massa, in buurten en bedrijven, groeit. De Tribune bijvoorbeeld is een populair blad geworden. De oplage van dit blad is in een jaar tijds verdubbeld. Ook het leidental en het technies apparaat van de partij zijn in het afgelopen jaar meer dan verdubbeld. Daarom was er ook alle reden om een jaar na de oprichting van de KPN/ML een feestelijk kongres te houden.

Just omdat de partij groeit echter, werd de naam een steeds grotere hinderpaal. De naam van de partij moet op een propagandistiese manier uitdrukken wat deze partij vertegenwoordigt en wat deze partij nastreeft. De naam KPN/ML bleek hieraan niet te voldoen. Deze naam schepte verwarring en leidde in de eerste plaats tot discussies over Rusland en China, terwijl wij het socialisme in Nederland willen. Ook werkt nog steeds de anti-kommunistiese propaganda van de Koude Oorlog onder ons volk. We ontdekten in de praktijk dat sommige mensen alleen vanwege de naam geen kennis wilden nemen van onze ideeën, terwijl die ideeën zelf steeds meer instemming ondervinden. Het kongres heeft besloten dat de naam van de partij geen hindernis moet zijn, maar een uithangbord dat de goeie mensen aantrekt. Daarom heeft het kongres besloten om de partij voortaan Socialistiese Partij te noemen.

En groot aantal waarnemers heeft het kongres bijgewoond. Daaronder waren leden van de Bond van Huurlers en Woningzoekenden, Arbeidersmacht, het Centraal Aktiekomité Rijnmond, de Marxisties Leninistiese Studentebond en veel andere aktieve mensen, zoals arbeiders die deelnamen aan de VARA-televisie-serie Van Ouderen. Zij werden met een hartelijk applaus welkom geheten en toonden zich na afloop onder de indruk van de eenheid, de strijdbaarheid en de vastberadenheid die het kongres uitstraalde.

Behalve over de naam en enkele belangrijke huishoudelijke punten, nam het kongres een besluit over het programma van de Socialistiese Partij. Er werd een programma vastgesteld waarin kort en overzichtelijk het verschil wordt weergegeven tussen een kapitalisties en een socialisties Nederland.

Het doel van de partij is de vestiging van het socialisme in Nederland. Dat wil zeggen dat het volk de zeggenschap krijgt over land en ekonomie en dat niet langer de belangen van een handjevol kapitaalbezitters centraal staan.

Om dit doel te bereiken baseert de partij zich op de massa's. Het socialisme komt niet als een donderslag bij helders hemel, en kan ook niet door een genie worden doorgevoerd. Alleen de massa van het volk kan Nederland een socialisties land maken. Daarom richt de Socialistiese Partij op de massa.

Dag in, dag uit werken de leden van de Socialistiese Partij in buurten, in bedrijven, tijdens propaganda-avonden, in akties zoals die tegen de oorlog in Vietnam, aan de verbreiding van de socialistiese ideeën in ons land. In akties, waaraan onze leden vaak zeer belangrijke bijdragen leveren, wordt het klasbewustzijn van de Nederlandse arbeiders versterkt en de macht van de arbeiders vergroot. Voor iedereen die zelf aktief wil zijn, die zelf de strijd voor het socialisme wil voeren, die de ervaringen van de partij wil verrijken met zijn eigen praktijk, staan de poorten van de Socialistiese Partij wijd open.

Terwijl de verrotting van het kapitalisme in Nederland dagelijks steeds duidelijker aan de dag komt, worden het socialisme en de gedachte aan een volledige omwenteling in de maatschappij steeds sterker. De naam Socialistiese Partij stelt ons in staat om de massa van het Nederlandse volk makkelijker te bereiken. De massa die bijvoorbeeld nog voor een groot deel van mening is dat de PvdA een socialistiese partij is.

De oude arbeidersbeweging, waarvan de PvdA een slap aftreksel is, heeft belangrijke resultaten geboekt. Maar als het werk voor

het socialisme niet wordt afgemaakt, dreigen al die verworvenheden ons weer door de kapitalisten ontnomen te worden. Het socialisme is niet iets van de verleden tijd, zoals PvdA en vakbondsleiders ons willen doen geloven. Het socialisme is voor Nederland van de toekomst. Daarom is er een partij nodig die voortdurend werkt aan het organiseren van de macht die we moeten gebruiken om Nederland grondig te veranderen. Die partij is de Socialistiese Partij!

In dit kader vinden de abonnees van de 'tribune' een notitie als hun abonnement verloopt. Zie ook de aflevering van dit maandelijkse.

ken te vinden over het socialisme van de partij en de uitnodiging voor de dag: 'Voor de konsumpties wordt gezorgd, voor brood tussen de middag niet, dus zelf meebrengen'. Een geschreven weergave van hoe het er op de dag zelf aan toe is gegaan, konden we nergens vinden. In de Tribune – het blad van de nieuwe SP – stond alleen een kort bericht, en geen verslag van deze toch historische dag. Zou dan echt niemand verslag hebben gedaan van de oprichting van de SP?

In de SP gonsde het altijd van de geruchten van oudere leden die spraken over de bemoeienis van de geheime dienst met de partij. Over acties die werden gelekt en conflicten die werden opgestookt. Maar zou het ook waar zijn? En hoe kom je daar dan achter? Gewoon, door te bellen met de AIVD. Dat is de opvolger van de BVD, de Binnenlandse Veiligheidsdienst. Die bleek niet één, maar zelfs twee verslagen te hebben van de oprichting van de SP – en wilde die ook best met ons delen.

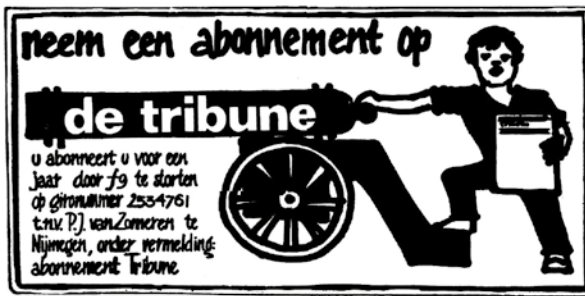
Het was volle bak: 'Voor de aanvang van het congres moeten er veel stoelen worden bijgeplaatst in de zaal, omdat de toeloop kennelijk groter is als werd verwacht. De zaal is dan ook overvol.' Peter van Zutphen: 'De ene BVD'er schatte het aantal aanwe-

zigen op 300, de andere op 200. Ik heb ze geteld. Het waren er 200. Dat zal het totale aantal leden van de partij geweest zijn. Uit Heerlen waren we met tien mensen gekomen, waarvan er vier nog steeds betrokken zijn bij de SP.' In de pauze klopt een dame aan bij de feestzaal: 'Die zegt de vorige avond een tasje in de zaal achtergelaten te hebben. Iemand van de aanwezigen zegt, dat het vast iemand van de BVD is', zo lezen we

in de verslagen. Maar dat hoefde dus niet, want geheime agenten zaten al driftig mee te schrijven in de zaal.

Met en onder de mensen

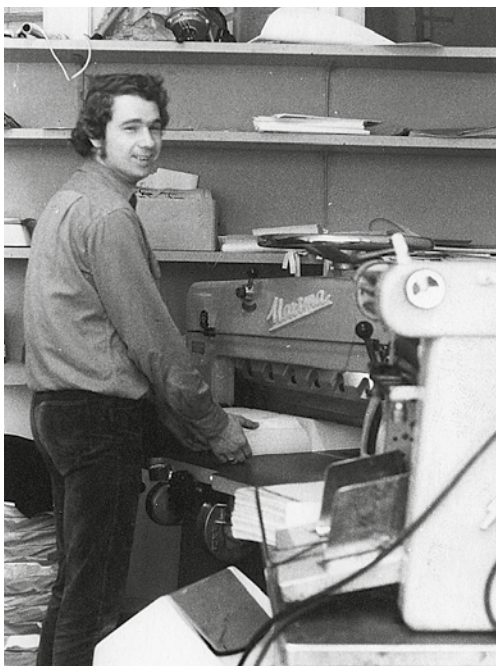
De SP was eigenlijk de opvolger van de Kommunistiese Partij Nederland-marxisties-leninisties (KPN-ml), een partij die al eerder was opgericht door Daan Monjé. De naam zat de partij echter flink in de weg.

Het artikel in de Tribune over de oprichting van de SP.

‘Voor de konsumpties wordt gezorgd, voor brood tussen de middag niet, dus zelf meebrengen’

De eigen drukkerij in Rotterdam zat goed in de opdrachten.

Voor het ophangen van anti-Wiegeaffiches werd Peter van Zutphen ontslagen.

Van Zutphen: ‘We hadden er echt last van bij het benaderen van mensen of bij het colporteren met de Tribune. We moesten eerst lang praten over het communisme en over de verschillen met de CPN, de communistische partij die later opging in GroenLinks, voordat we ter zake konden komen.’ Dus werd gekozen voor Socialistische Partij (SP) – in de modieuze spelling van die tijd. Deze nieuwe naam gaf ruimte om werk te maken van een nieuw socialisme.

De CPN had zich verbonden met het communisme in Rusland. Daan Monjé en andere KPN’ers hadden hun hoop gevestigd op het communisme in China. Naarmate hier meer bekend werd over de misdaden en moorden door het regime in China, nam het enthousiasme voor dit buitenlandse voorbeeld snel af. De nieuwe naam SP was ook het begin van een zoektocht naar een nieuw socialisme, gebaseerd op de acties en de ervaringen van de eigen leden. Een socialisme met en onder de mensen. Een van de afspraken die partij daarvoor maakte, was dat haar leden werk zochten waar ze in contact kwamen met andere arbeiders.

Pamfletten aan de poort

Dat deed ook Peter van Zutphen die meteen na het halen van zijn schooldiploma verhuisde naar een kamer in Heerlen, naar de SP-afdeling. Hij ging aan de slag bij Teko Elektric, een bedrijf dat lasapparaten maakte. ‘Daar werkten mensen in een wolk van asbestdeeltjes. Dat werd aan de kaak gesteld nadat ik monsters meegenomen had die Remi Poppe onderzocht en inderdaad asbest bleken te bevatten. We deelden daar pamfletten over uit aan de poort. Na acht maanden werd ik op staande voet ontslagen omdat ik anti-Wiegeaffiches opgehangen had. Dat haalde het Limburgs Dagblad en leidde tot Kamervragen van de PvdA over de vrijheid van meningsuiting.’

De SP had eind 1972 ongeveer tweehonderd leden, maar die wisten vele duizenden mensen bij hun strijd te betrekken. Dat kon door mensen op bepaalde onderwerpen te organiseren. Door in allerlei plaatsen te knokken voor betere huisvesting, met de Bond van Huurders en Woningzoekenden (BHW). En door acties te voeren met werkers in bedrijven, met Arbeidersmacht. Door huis

Zelfs Koningin Juliana ontkomt niet aan CAR activist Remi Poppe.

Socialisme met en onder de mensen tijdens de havenstaking in Rotterdam.

aan huis de Tribune te verkopen werden ook steeds meer gewone mensen bij de nog altijd kleine partij betrokken.

Het zit in onze genen

Lokaal activisme werkte niet alleen voor lokale problemen, maar ook voor de internationale politiek. Zoals de actie 'Van mens tot mens', tegen de Amerikaanse oorlog in Vietnam. De SP verkocht protestkaarten, die mensen in Nederland rechtstreeks naar mensen in Amerika stuurden. De agent van de BVD was onder de indruk van het succes van de campagne: 'Reeds zijn 250.000 kaarten verzonden.' Meer over deze bijzondere actie kunt u verderop lezen, in de rubriek 'De SP van toen tot nu'.

Ook Van Zutphen heeft herinneringen aan de strijd voor internationale solidariteit. 'In 1972 voerde Portugal koloniale oorlogen in Afrika uit met steun van de NAVO. Bij de NAVO-basis in Schinnen werd daar op een zaterdag een demonstratie tegen georganiseerd. We hadden afgesproken dat we zouden blijven zitten, ook als de politie ons opdroeg om weg te gaan. Maar uiteindelijk

bleven er maar twee mensen over die het erop aan lieten komen om weggeslept te worden door de marechaussee. Ik was er daar een van en de maandag erop stond de foto daarvan prominent op de voorpagina van de Nieuwe Limburger die mijn ouders lazen.'

Met de oprichting van de SP begon ook een vernieuwing. De SP was een bijzondere partij, zo bleek op 22 oktober 1972 al. Door de vele succesvolle acties die werden ondernomen, maar ook hoe die werden betaald. De Tribune en het actiemateriaal werden verkocht en de eigen drukkerij in Rotterdam zat goed in de opdrachten.

Eigen socialisme

De SP is anders dan andere linkse partijen. Een groep mensen met een eigen socialisme en bijzondere manieren van politiek voeren. Dat is altijd zo geweest, al vanaf de oprichting van de partij vijftig jaar geleden. Het zit in onze genen, zo laten ook de ongenode gasten van de BVD op 22 oktober 1972 ons zien: de dag dat socialisten besloten om hun socialisme te vernieuwen. Dat is de les

van ons verleden en ook een opdracht voor de toekomst: socialisten moeten zich altijd blijven ontwikkelen.

Peter van Zutphen is inmiddels bijna 20 jaar wethouder in Heerlen. Hoe ziet hij zijn ontwikkeling van 17-jarige scholier die van de revolutie droomt tot bestuurder? 'Ik vocht toen voor mijn idealen en doe dat nu ook, op een andere plek. Het kapitalisme is een klotesysteem, er moet een vorm van socialisme voor in de plaats komen en ook in mijn functie als wethouder kan ik me daarvoor inzetten, zeker in een plaats als Heerlen waar de SP een sterke positie heeft.'

Ronald van Raak schreef eerder Stel een daad. Een kleine geschiedenis van de SP 1972-1999. Daarin staan ook de twee verslagen van de BVD over de oprichting van de SP. U kunt het bestellen in de SP-webshop. •

tekst: Ronald van Raak
en Peter Verschuren
foto's archief SP

50 JAAR SP IN 15 FOTO'S

1972

1972 OPRICHTING SP

Dát de SP op zondag 22 oktober 1972 wordt opgericht is eigenlijk niet heel bijzonder. Het is immers de tijd dat er heel veel politieke partijen worden geformeerd. Vooral jonge mensen openen de aanval op de heilige huisjes van de naoorlogse periode.

Bij de vers opgerichte SP blijft het niet bij praten over idealen alleen. Dromen over een betere wereld is mooi, maar het oplossen van concrete problemen is effectiever. Onder het motto 'niet lullen maar poetsen,' zet de SP acties op tegen de uitbuiting van werknemers, milieuvervuiling en vele andere misstanden. Huurders – die hoge huren betalen voor slechte huizen – kunnen rekenen op de SP. In Oss, Nijmegen en andere plaatsen in Nederland groeit de SP als kool.

Naast het actievoeren speelde vanaf het allereerste begin ook scholing een belangrijke rol voor het kader van de SP. Wie de wereld wil veranderen, moet wel weten hoe hij in elkaar steekt en werkt, werd het leidende gezegde.

1987

EEN LANDELIJKE PARTIJ

In 1987 komt het landelijke partijcongres voor het eerst sinds 10 jaar weer bijeen. De 'federatie van afdelingen' wordt, met horten en stoten, omgevormd tot een landelijke partij, die vanaf nu langzaam eigen standpunten gaat ontwikkelen over belangrijke kwesties en hard haar best doet een nationaal imago te krijgen. De strijd tegen de eerste Golfoorlog en de verslechtingen in de WAO spelen daarbij een belangrijke rol.

1992

VOLKSBOS IN VLAARDINGEN

Eind 1980 waren er plannen voor een stort voor industrieel afval aan de Maassluisdijk in Vlaardingen. Ondanks dat de gemeenteraad hier niet aan wilde meewerken, wilden de provincie en minister het plan alsnog doordrukken.

De SP, onder leiding van Remi Poppe, weigerde zich hier bij neer te leggen. Met een aantal mensen en organisaties besloot de partij het bewonersverzet te organiseren. Duizenden mensen kochten een boombon die bij alle huisartsen, bloemisten en apothekers te koop lagen. Op 12 december 1992 hebben ruim 8000 mensen meer dan 16000 bomen geplant. Dit werd het Volksbos. De stort is er nooit gekomen.

1974

DE VIJF EERSTE RAADSZETELS

De meeste SP'ers vinden begin jaren zeventig de gemeenteraad maar saai. Kletscolleges worden de raden genoemd omdat er voor de échte noden van de bevolking weinig aandacht lijkt te zijn. Toch wordt onder druk van de groeiende SP-achterban besloten om mee te doen aan de verkiezingen in tien gemeenten. Je moet daar zijn waar de beslissingen worden genomen, is daarbij het doorslaggevende argument. De activiteiten en inzet van de SP worden beloofd. De eerste vijf zetels zijn binnen, drie in de gemeenteraad van Oss en twee in de gemeenteraad van Nijmegen.

1979

SLEPERSSTAKING ROTTERDAM

De overheid stuurt de ME, de vakbonden nemen afstand, maar de SP steunt in 1979 de stakende slepers in de Rotterdamse haven. Door geld in te zamelen en uit te delen, en door voedselpakketten uit te delen geeft de SP concreet inhoud aan solidariteit, en helpt ze de stakers door hun meer dan zes weken durende staking.

1994

TOMATEN EN NATIONALE DOORBRAAK

In de aanloop naar de verkiezingen in 1994 kiest de partij voor de positie van de oppositiepartij. 'Stem tegen, stem SP' wordt de provocerende slagzin. Symbool van de nieuwe aanpak wordt de tomaat. De nieuwe aanpak slaat aan. Bij de gemeenteraadsverkiezingen van maart 1994 groeit de partij van 70 naar 126 raadszetels. En op 3 mei 1994 worden Jan Marijnissen en Remi Poppe gekozen als de eerste Tweede Kamerleden van de partij.

1999

HEEL DE MENS

Op het congres van 18 december stelt de partij een nieuw beginselprogramma vast, waarin de kernvisie van de SP op de samenleving geformuleerd wordt en dat de alternatieven van de partij op hoofdlijnen aangeeft. 'Heel de mens' maakt duidelijk waar de SP voor staat en welke drie begrippen centraal staan. Menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit zijn ook vandaag nog de morele uitgangspunten van de SP.

2002

STEM VOOR

Het partijcongres dat bijeenkomt op 19 januari 2002 stelt het verkiezingsprogramma 'Eerste weg links' vast. Na het 'stem tegen' van 1994 en 1998 kiest de SP nu voor 'stem voor'. De SP wil extra duidelijk maken dat ze niet alleen kritiek heeft maar ook prima alternatieven heeft om problemen mee te lijf te gaan.

De verkiezingen van dit jaar worden de meest turbulente verkiezingen uit de Nederlandse geschiedenis: allereerst door de moord op Pim Fortuyn, en vervolgens door de uitslag. De PvdA en de VVD verliezen dramatisch, de LPF wordt de grootste nieuwkomer en de SP groeit van vijf naar negen zetels.

2004

DE MAAT IS VOL

Op 2 oktober 2004 staat de SP samen met de vakbonden aan de basis van de grootste vakbondsdemonstratie aller tijden. Het Museumplein in Amsterdam is volgelopen, straten zijn geblokkeerd en treinen met nóg meer demonstranten staan stil op het spoor. 400.000 mensen demonstreren tegen de kabinetsplannen voor VUT, WAO en prepensioen. Maar het is bovenal een demonstratie van verontwaardiging over het algehele kabinetsbeleid van CDA, VVD en D66.

2014

VERDUBBELING IN RAAD, VERDRIEVOLDIGING IN BESTUUR

Bij de gemeenteraadsverkiezingen in maart boekt de SP de grootste overwinning op lokaal niveau aller tijden. In 118 gemeenten behaalt de partij bijna twee keer zoveel raadszetels. Dat heeft gevolgen voor het aantal wethouders: in drie keer zoveel gemeenten levert de SP wethouders en voor het eerst komt de SP aan de macht in twee van de vier grote steden, Amsterdam en Utrecht.

2015

JAN MARIJNISSEN NEEMT AFSCHIED ALS VOORZITTER

Kort voor de zomer van 2015 kondigt SP-voorzitter Jan Marijnissen zijn vertrek als voorzitter van de SP aan. Hij is sinds 1988 voorzitter van de partij. Emile Roemer memoreert: 'Jan heeft samen met de andere partijbestuurders de SP weten om te vormen. Van een heel dappere maar ook nogal stuurloze federatie van lokale afdelingen naar een strijdlustige volkspartij, met honderdduizenden kiezers, tienduizenden leden, duizenden activisten, honderden volksvertegenwoordigers en tientallen bestuurders.'

Het XXI SP-congres kiest Ron Meyer als nieuwe voorzitter van de SP. Deze rol vervult Meyer tot 2019, het jaar waarin Jannie Visscher wordt verkozen als zijn opvolger.

2006

SOCIALEN PASSEREN DE LIBERALEN

Gehuld in een nieuwe huisstijl en gewapend met een nieuw programma 'Een beter Nederland, voor hetzelfde geld' maakt de SP zich op voor de verkiezingen van 22 november. Het geluid van de SP slaat aan en de verkiezingen resulteren in een overweldigende zege. De partij verdrievoudigt bijna haar zetelstal in de Tweede Kamer tot 25 en is daarmee in één klap de derde partij van het land. 'Het is de dag waarop de socialen de liberalen zijn gepasseerd', zegt Marijnissen in zijn toespraak tot een uitzinnige zaal in Amsterdam. 'Vanaf dat moment zijn we definitief een grote politieke partij in Nederland geworden', zegt Emile Roemer terugkijkend op dit succes.

2010

AGNES KANT DRAAGT FRACTIE OVER AAN EMILE ROEMER

Nadat Agnes Kant in 2008 het stokje overnam van Jan Marijnissen, treedt zij in 2010 af als fractievoorzitter en partijleider. Het lukte de SP niet om eerdere verkiezingssuccessen te herhalen en daardoor besluit Kant om zich in het belang van de partij terug te trekken. Emile Roemer staat op als nieuwe leider van de SP-fractie. Met zijn optredens in verschillende televisie-debatten verrast Roemer vriend en vijand. Het lukt de SP om de in de peilingen voorspelde verliezen te beperken.

2017

LILIAN MARIJNISSEN NIEUWE FRACTIEVOORZITTER

Emile Roemer kondigt in december 2017 zijn vertrek aan als SP-leider en als Kamerlid. Hij is dan al 38 jaar actief voor de SP. 'Na bijna acht jaar de SP te hebben geleid, is het nu tijd dat een ander het overneemt. Ik ben trots op waar de SP nu staat en wat ik daarin heb kunnen betekenen.'

De Tweede Kamerfractie wijst uit haar midden Lilian Marijnissen aan om Emile op te volgen. Lilian Marijnissen: 'Ik ben er klaar voor. Er klaar voor om ons land terug te pakken van Rutte. Om te bouwen aan een overheid die aan de kant staat van de 90%. Om de hoop terug te geven dat het morgen beter kan zijn dan vandaag. De toekomst is niet aan de markt, maar aan de mensen. Samen gaan we voor een wereld waar niet het belang van de enkelen telt, maar van ons allemaal!'

2020

MEER WAARDERING VOOR ONZE ZORGVERLENERS

In de coronacrisis krijgen zorgverleners niet de waardering die ze verdienen. Zij staan dagelijks in contact met mensen die het coronavirus hebben gekregen en lopen daardoor de grootste risico's. De SP gaat voorop om ervoor te zorgen dat zij wél de loonsverhoging en waardering krijgen die zij verdienen.

Vanwege gevaar voor corona wordt het Malieveld tijdens een grote demonstratie niet gevuld met duizenden mensen maar met schoenen in hun plaats. Ondanks aanhoudende weerstand wordt het kabinet Rutte-III uiteindelijk gedwongen door de Tweede Kamer om ons voorstel voor meer waardering voor zorgverleners uit te voeren.

OOK 50 JAAR

Michiel, Sonja en Carla mochten in dezelfde maand als ‘hun’ partij vijftig kaarsjes uitblazen. Voor deze jubileumeditie vertellen zij hoe het is om lid te zijn van een club die – soms letterlijk – als een familie is.

CARLA CLAASSEN

**STATENLID, GEMEENTERAADSLID
EN AFDELINGSVOORZITTER**

foto Maurits Gemmink

WANNEER WIST JE: DE SP IS MIJN CLUB?

‘Rond 2010 ben ik lid geworden, maar ik stemde al veel langer op de SP. Ik was zelfs al actief voor de partij voordat ik lid werd. Eind jaren negentig kregen wij in verkiezingstijd folders van de SP-afdeling Nijmegen, die wij in Bemmelen in de bus gingen doen. Dat was in de tijd dat ik nog niet in een rolstoel zat en nog kon lopen.’

‘Ik kom uit een rood nest, dus heb altijd wel een sociale inslag gehad. En dan komt er een partij voorbij als de SP, die bijna exact verwoordt wat jij denkt.’

WAT IS JOUW MEEST MEMORABELE SP-MOMENT?

‘Toen ik lid werd was hier in Lingewaard nog geen SP-afdeling. Mijn man is een van de mensen die de afdeling Lingewaard in 2011 heeft

opgericht. In datzelfde jaar zijn we de actie ‘Onze bieb moet blijven’ gestart. Want ze hadden in Lingewaard het onzalige idee om van drie bibliotheken naar een te gaan.’

‘In drie maanden tijd hebben we dat, midden in de zomer, met een handtekeningenactie kunnen voorkomen. 4300 handtekeningen hebben we aangeboden aan de gemeenteraad. Vervolgens konden alle drie de bibliotheken blijven.’

‘Sinds we hier in de raad zitten hebben we het aantal bibliotheken zelfs kunnen uitbouwen. In 2016 zijn we met andere partijen aan de slag gegaan om te zorgen dat ook de dorpen die bij de gemeente Lingewaard horen een eigen bibliotheek krijgen. Naast de drie grote bibliotheken zijn er nu ook drie servicepunten voor de dorpen. Het heeft ons bloed, zweet en tranen gekost, maar het was meer dan de moeite waard.’

‘Mijn man en ik zitten al sinds 2014 samen in de gemeenteraadsfractie. Soms wordt er gekscherend gezegd: in huize Claassen zal het debat straks verdergaan. Maar verder kijkt men er niet echt meer van op. Ook onze dochter is trouwens lid van de SP.’

WAT IS JOUW VERJAARDAGSBOODSCHAP VOOR DE SP?

‘Dat we ons verhaal vooral blijven vertellen: wat wij vinden en waar we naartoe willen. We moeten vooral het alternatief bieden. Je kunt wel ergens tegen zijn, maar wat is het alternatief? Daarom denk ik ook dat de campagne voor de koopkracht een hele goede is.’

foto archief Catia Claassen

‘Als je met z’n tweeën bent, dan heb je al een actie’

foto archief Michiel Schrier

foto Maurits Gemmink

MICHEL SCHRIER

**VOORMALIG GEMEENTERAADSLID,
STATENLID, GEDEPUTEERDE EN
NU BURGEMEESTER VAN VLIELAND**

WANNEER WIST JE: DE SP IS MIJN CLUB?

Het was rond het jaar 2000. Een moment waarop ik dacht: als je wilt dat er iets verandert, dan zul je toch zelf in actie moeten komen. Ik was op zoek naar een tegengeluid voor het marktdenken dat steeds verder ging. Het beginselprogramma van de SP, de idealen en het actiegerichte spraken mij erg aan.’

WAT IS JOUW MEEST MEMORABELE SP-MOMENT?

‘Toen we in 2014 in de gemeente Smallingerland, waar ik toen woonde, mee mochten besturen met Jos van der Horst als onze wethouder. Na al die jaren hard werken met een club van vrienden hadden we toch maar dat mooie resultaat bereikt. Natuurlijk denk ik ook aan acties die we hebben gevoerd, zoals de keer dat we zelf een zebra-pad voor een ziekenhuis hadden geschilderd.’

‘Ik vind het leuk om mee te doen aan acties, maar ik ben zelf niet echt een aanjager. Het motto bij ons was altijd: als je met z’n tweeën bent, dan heb je al een actie. Soms heb je als SP-afdeling periodes dat het moeilijk is om mensen erbij te betrekken. Dan ga je vanuit je verantwoordelijkheidsgevoel de straat op, maar blijkt het uiteindelijk toch altijd leuk te zijn. Zelfs het langs de deuren gaan, al moet ik

me vooraf altijd over een drempel heen zetten. Stel mensen gewoon open vragen – hoe is het om hier te wonen? – en ze willen hun verhaal aan je vertellen, ongeacht hun eigen politieke kleur. Dat vind ik mooi: dat je als SP’er niet alleen je boodschap gaat verkopen, maar ook dingen komt ophalen in de wijken.’

‘Hoe komt het dat ik al twintig jaar bij die club ben? Omdat de mensen waarmee ik samenwerk gewoon vrienden zijn geworden. Daardoor houd je ook de positiviteit erin. Als de politiek niet leuk is, dan stop je er ook snel mee.’

WAT IS JOUW VERJAARDAGSBOODSCHAP VOOR DE SP?

‘Blijf bij je idealen. Als bestuurder weet ik dat je soms wat pragmatisch moet zijn. Maar de partij moet vasthouden aan haar idealen, kernwaarden en de strijd tegen de marktwerking. Want dat is de reden waarom ik verliefd ben geworden op deze partij.’

Lachend: ‘Voor mensen is het natuurlijk verschrikkelijk om vijftig te worden, maar voor een politieke partij is het prachtig.’ •

foto Anjo de Haan

SONJA KLAASSENS-VEENSTRA

HIJEP MEE MET HET OPRICHTEN VAN DE SP-AFDELING MIDDEN-GRONINGEN EN WAS AFDELINGSVOORZITTER

WANNEER WIST JE: DE SP IS MIJN CLUB?

‘Dat wist ik eigenlijk al heel lang voordat ik lid werd. Ik had hier geregeld mijn oudste zus aan de keukentafel zitten, die bezig was met het opzetten van een SP-kerngroep in Hoogezand. Eigenlijk bemoeide ik me overall mee. Op een gegeven zei mijn zus: ‘Neem je verantwoordelijkheid en schuif ook aan bij de kerngroep’. Daarna wist ik: dit is de plek waar ik hoor. In die tijd is ook de basis gelegd voor onze lokale SP-afdeling. Tot 2018 ben ik afdelingsvoorzitter geweest.’

WAT IS JOUW MEEST MEMORABELE SP-MOMENT?

‘Natuurlijk was het werk op de markten en in de buurten heel leuk en heb ik hier veel energie uit gehaald. Maar wat mij het meeste is bijgebleven is onze samenwerking met Dokters van de Wereld in 2020. Toen hebben we de tandartsbus naar Hoogezand gehaald. Die actie heeft mij heel erg geraakt: we hoorden zoveel schrijnende verhalen van mensen die al jaren niet naar de tandarts waren geweest. Ook als ploeg hebben wij deze dag heel intens ervaren.’

‘Een aantal mensen is dankzij deze actie verder geholpen door tandartsen in de regio. Zij hebben nu weer een goed gebit. Een van hen was zelfs uitgenodigd voor

een sollicitatiegesprek. Daarvoor kwam hij niet door de voordeur bij werkgevers, alleen al door zijn gebit.’

‘Misschien is deze ervaring zelfs waardevoller voor mij geweest dan de verpletterende verkiezingsuitslag in 2014, toen we voor het eerst meededen aan de gemeenteraadsverkiezingen. Uit het niets kwamen we als grootste partij binnen in de gemeenteraad. Het voelde echt als een beloning naar werken. Maar we schrokken er wel van!’

WAT IS JOUW VERJAARDAGSBOODSCHAP VOOR DE SP?

‘Mijn hart ligt nog steeds bij de SP en dat zal ook wel zo blijven. De SP moet gewoon die strijdbare club blijven: op de barricades, met en voor de mensen. Want daar ligt onze kracht. Ik denk dat we dan nog vijftig jaar door kunnen.’ •

tekst Lesley Arp

‘Dit is de plek waar ik hoor’

De tandartsbus in Hoogezand: 'Deze actie heeft ons diep geraakt'

foto archief Sonja Klaassens-Veenstra

foto JSP Limburg

> VEEL ENTHOUSIASME VOOR SP LIMBURG-DAG

Het provinciebestuur lijkt soms ver weg te staan van mensen. Wat doen ze daar nou eigenlijk, waar gaan ze over en hoe is het om in de Provinciale Staten te zitten? Om die vragen te beantwoorden organiseerde de SP in Limburg een speciale dag waarop mensen kennis konden maken met werk in de provincie. Maar liefst 140 enthousiaste mensen togen af naar het Provinciehuis.

Naast een videoboodschap van Lilian Marijnissen, anekdotes van oud-Statelieden en een toelichting op het belang van de Staten voor de partij, konden de aanwezigen deelnemen aan een rondleiding door het Provinciehuis, in gesprek gaan met (oud) Statelieden en in de

Statenzaal ervaren hoe het is om een debat te voeren. Ook was er livemuziek, koffie met (Limburgse) vlaai, een heerlijke lunch en ter afsluiting een borrel.

Verkiezingen in aantocht

De kennismaking zorgde ervoor dat veel meer mensen nu weten wat de SP in de provincie doet en hoe de bestuurslaag werkt. Ook was het een mooie aanzet om de aanwezigen te enthousiasmeren richting de verkiezing van de Provinciale Staten volgend jaar. Ben je benieuwd naar wat de SP in jouw provincie doet of wil je betrokken zijn in aanloop naar de verkiezingen? Kijk dan op de site van jouw provinciale SP-fractie. •

> NIEUWE TREINEN MERWEDELINGELIJN DOOR AANDRINGEN SP

De huidige treinen die rijden op de Merwedelingelijn, kwamen de afgelopen jaren vaak slecht in het nieuws. De treinen zijn niet voorzien van toiletten, zijn slecht toegankelijk voor mensen met een fysieke beperking en hebben slechts een deur per rijtuigzijde. Daarnaast waren er ook verschillende klachten over de vervoersaanbieder zelf. SP-fractievoorzitter Lies van Aelst pleit daarom al jaren in de provincie voor verbeteringen. Eindelijk is dat nu ook gelukt, waardoor het sein op groen staat voor nieuwe treinen.

Het verantwoordelijk provinciebestuur heeft jarenlang gezegd dat de treinen niet vervangen konden worden vanwege de kosten. Hier nam de SP-fractie geen genoegen mee, omdat zij vindt dat de reiziger voorop moet staan en goed openbaar vervoer belangrijk is. Nu is duidelijk dat de druk in de provincie ervoor heeft gezorgd dat de treinen toch vroegtijdig worden vervangen, zodat reizigers weer comfortabel en veilig op pad kunnen. •

> SP-KAMERLID VAN NISPEN KREEG ENKELBAND

Een crimineel is hij niet, maar toch kreeg Michiel van Nispen een enkelband om. Het Kamerlid deed mee aan een proef om te ervaren hoe het is om een week lang een elektronische enkelband te dragen. De reclassering zet normaal gesproken een elektronische enkelband in om te controleren of een verdachte of dader opgelegde bijzondere voorwaarden, zoals een locatieverbod of een alcoholverbod, naleeft.

Van Nispen betrad ook de Tweede Kamer met een enkelband om. Tijdens een debatbijdrage vertelde hij de andere Kamerleden over de proef. 'Mij is gevraagd of ik dat zou willen proberen en daar ben ik op ingegaan. Ik wil ervaren hoe het is', aldus de parlementariër.

Tussen 23.00 uur en 06.00 uur mocht van Nispen in de proefweek niet buiten komen. Ook mocht hij bepaalde gebieden niet betreden. Het Kamergebouw mocht hij dus nog wel in, zoals meer mensen met een enkelband gewoon naar hun werk kunnen. 'Het ding gaat trillen als ik mijn voorwaarden overtreed', zei hij. De reclassering belt in zo'n geval binnen enkele minuten om te horen wat er aan de hand is. Van Nispen vertelde ook dat hem dat al eens is overkomen toen hij de Haagse binnenstad betrad. Inmiddels is van Nispen weer een vrij man en kan hij gaan en staan waar hij wil. •

foto Maurits Gemmink

foto Cees Wouda

> SP AMERSFOORT WIL REFERENDUM OVER PEPPERDUUR NIEUW STADHUIS

Maar liefst 118 miljoen moet het nieuw te bouwen Stadhuis van de gemeente Amersfoort gaan kosten. Samen met de partij Amersfoort voor Vrijheid vindt de SP dit een onverantwoord hoog bedrag, ook omdat er genoeg andere sociale plannen zijn waar dat geld naartoe zou moeten gaan. Met een actie, waarbij 118 jute zakken werden opgestapeld om de hoogte van het bedrag duidelijk te maken, werd het idee gelanceerd om dit nieuwbouwplan door middel van een referendum voor

te leggen aan de inwoners van Amersfoort.

Paleis voor politici

'We gaan er alles aan doen om te zorgen dat dit paleis voor politici niet doorgaat, we kunnen in deze crisis niet zoveel geld naar prestigeprojecten smijten', zegt SP-fractievoorzitter Hugo Kruyt. 'We vragen de raad om een referendum uit te roepen en anders halen we de 4000 handtekeningen om dit te regelen zelf wel op.

De geldzakken werden neergelegd op de plek waar het toekomstige Stadhuis zou moeten komen te staan. De verwachting van de beide partijen is dat de inwoners van Amersfoort helemaal niet zitten te wachten op dit project en ze in een referendum dus tegen zullen stemmen. Eerst wordt het plan gelanceerd in de gemeenteraad en als die geen referendum wil dan zullen de partijen dit zelf alsnog organiseren. •

> SP VOORSTEL MEER ZEGGENSCHAP OVER ONZE ENERGIE AANGENOMEN

foto Joshua Versijde

Energie is een basisvoorziening die in publieke handen zou moeten zijn zodat we er democratische controle en zeggenschap over hebben. Een voorstel van de SP, ingediend samen met de ChristenUnie, om te onderzoeken hoe het publieke belang in de Nederlandse energievoorziening vergoed kan worden is aangenomen door een meerderheid in de Tweede Kamer.

SP-leider Lilian Marijnissen: 'Onze energie zou geen markt moeten zijn.

Het verkopen van onze energiebedrijven en dit tot een geliberaliseerde markt maken is iets waar de SP altijd tegen heeft gestreden. Nu steeds meer mensen hun energierekeningen niet kunnen betalen, gaat de overheid miljarden overmaken aan energiebedrijven. Daar zouden we minimaal zeggenschap voor terug moeten eisen. Nog beter is om onze energie te nationaliseren. Ons aangenomen voorstel om het publieke belang in onze energievoorziening te vergroten is een eerste stap.' •

foto SP-Amsterdam

> AMSTERDAMSE FIETSENTUIN GERED VAN VASTGOEDINVESTEERDER

De Fietsentuin in Amsterdam is een typische buurtonderneming waar veel wijkbewoners met plezier gebruik van maken. Toch dreigde de zaak te verdwijnen doordat de pandeigenaar de huur fors wilde verhogen. Op steeds meer plekken dreigen kleine buurtondernemingen te bezwijken onder de hoge huurprijzen en het winstbejag van vastgoedeigenaren. Na acties van de SP en wijkbewoners is nu duidelijk geworden dat de rechter heeft bepaald dat de buurtonderneming in Amsterdam-Zuid mag blijven.

Samen met bewoners uit de Hoofddorp-pleinbuurt en omgeving heeft de SP veel steunbetuigingen opgehaald voor het behoud van De Fietsentuin. Naast het ophalen van handtekeningen, werden posters opgehangen en honderden flyers verspreid. SP'er Erik Flentge: 'Je merkt onmiddellijk dat De Fietsentuin geliefd is in de buurt. Binnen no time hadden we

tientallen handtekeningen verzameld. Het is goed om te zien dat de buurt De Fietsentuin niet zomaar de buurt uit laat jagen door het kortzichtige winstbejag van een vastgoedinvesteerder.'

Sociale functie

De Fietsentuin is niet alleen geliefd vanwege zijn goede service. De onderneming vervult ook een sociale functie in de buurt. Zo maken veel buurtbewoners gebruik van de fietsenstalling in de kelder van het pand en hebben veel 'kwetsbare Amsterdammers' een werkstage gelopen bij de fietsenmaker. Flentge: 'Als investeerder denkt Rijan BV maar aan één ding en dat is winst. Ze hebben maling aan het belang van de buurt en het sociale karakter van De Fietsentuin.' Gelukkig dus dat de acties hebben gewerkt en dat de onderneming nu bereikbaar blijft voor de wijkbewoners. •

> SP-KLEDING VAN VERANTWOORDE HERKOMST

Toen in 2020 de coronapandemie uitbrak kwam het toerisme in Thailand volledig stil te liggen. Veel van de Thai kwamen zonder inkomen te zitten. De Eindhovense Stijn Ooievaar en zijn vrouw waren kort daarvoor begonnen met een kledingbedrijf in de omgeving van de badplaats Pattaya. In korte tijd wist hij 60 mensen weer aan het werk te krijgen met het produceren van mondkapjes. Via een SP-lid in Nederland kwam de partij met Stijn in contact, en kort daarna werd er gestart met de productie van duizenden 'SP - Meer dan applaus'-mondkapjes. Na de mondkapjes gingen zij over op het maken van stevige rode tassen met SP-logo. Deze tassen zijn de afgelopen twee verkiezingscampagnes veelvuldig ingezet om verkiezingskranten rond te sjoeven. Inmiddels produceren ze ook andere kledingstukken.

Goede arbeidsomstandigheden

Voor Europeanen is het verschrikkelijk lastig om kleding te kopen met een herleidbare verantwoorde herkomst. De meeste kleding wordt tegenwoordig gemaakt in Zuid-Oost Azië, waarvan het veelal de vraag is onder welke omstandigheden deze is gemaakt. Stijn is er trots op dat hij in de praktijk kan aantonen dat het mogelijk is om betaalbare kleding te maken onder goede arbeidsomstandigheden, voor een goed loon en ook nog eens ecologisch verantwoord.

Het laatste ontwerp is een heus SP-trainingsjack. Het is een sportief model dat casual kan worden gedragen en kan worden gebruikt tijdens SP-activiteiten. De CO₂-uitstoot van het transport naar Nederland wordt via een apart programma gecompenseerd met milieuvriendelijke projecten.

Het trainingsjack en andere verantwoorde producten zijn te vinden in de SP-webshop. •

PRINSJESDAGPROTEST: NU IS HET GENOEG!

Terwijl duizenden mensen uit het hele land naar Den Haag afreizen voor het PrinsjesdagProtest, berichten de kranten diezelfde ochtend dat Nederlanders het kabinet-Rutte IV het laagste rapportcijfer ooit hebben gegeven: een 3,3. De woede en teleurstelling in het kabinet is voelbaar onder de actievoerders, maar het gezamenlijke doel is glashelder: tijd om de winsten terug te pakken!

SOMMIGE SP'ERS die zich op de Haagse Koe-kamp opwarmen met een kop soep hebben er een bus- of treinreis van meerdere uren op zitten. Maar natuurlijk heeft de partij al veel langer toegewerkt naar dit moment. In de maanden voorafgaand aan de manifestatie hebben SP'ers talloze gesprekken gevoerd over de gevolgen van de koopkrachtcrisis voor het dagelijks leven van mensen. Hans de Waard van de SP-afdeling Groningen: 'We hebben een bijeenkomst in de buurt Vinkhuizen georganiseerd waar 125 mensen op afkwamen. Je hoort dan dat het door de stijgende kosten van de energie, de boodschappen en het tanken steeds moeilijker wordt voor mensen om het hoofd boven water te houden.'

Deze worsteling is ook voor veel mensen die op 17 september naar Den Haag zijn gekomen de harde realiteit. Sommigen van hen waren al keihard geraakt door sociaal-regeringsbeleid, maar krijgen door de stijgende kosten nog een trap na. Zo ook Arthur van der Starre uit Bergen op Zoom. 'Mijn vrouw heeft een AOW-gat van twee jaar. Ik heb me een tijd ingezet voor de Nederlandse Bond voor Pensioenbelangen, maar kon op een gegeven moment niet meer slapen van de verhalen die ik hoorde', vertelt hij. Van der Starre is zeker niet de enige pensioengedupeerde die naar Den Haag is gekomen: 'Het geld telt voor mij heel zwaar, maar rechtvaardigheid telt nog zwaarder.'

Skipak

Ook op het podium klinken de verhalen over het spoor van vernieling dat de kostenexplosie in de samenleving aanricht. De

Haagse Raymond Zuidwijk ziet de gevolgen dagelijks in Moerwijk, een van de armste volkswijken van ons land: 'Ik werk bij de Moerwijk Coöperatie en wij hebben een voedseluitgiftepunt. Je merkt dat de rek er bij mensen uit is. Het nieuwe normaal is blijkbaar dat we de komende winter allemaal in een skipak thuis moeten zitten.' Zijn oproep aan de menigte is duidelijk: 'Het is tijd dat we de winsten af gaan pakken, terug in de zakken van de mensen!'

Dat de koopkrachtcrisis ook mensen die niet tot de minima behoren raakt, blijkt uit het verhaal van Stef van der Werf. Als winkelmanager werkt hij voor Ahold Delhaize. Deze multinational maakte 2,2 miljard winst, terwijl de werkvloer daar bar weinig van terugziet. Vanaf het podium doet hij een oproep aan Frans Muller, de grote baas van het supermarktconcern: 'Zorg dat de medewerkers 1000 euro erbij krijgen. Geef een signaal af als grootste werkgever van Nederland.'

Jong en oud 'in de shit'

De verhalen vanaf het podium maken ook duidelijk dat de koopkrachtcrisis zowel jong als oud treft. Ouderen die door de nieuwe Pensioenwet dreigen te worden opgescheept met een onzeker casinopensioen, maar ook studenten die geen energietoeslag krijgen omdat de regering niet over de brug komt met het geld hiervoor. 'Het is heel slecht gesteld met de studenten', vertelt Joram van Velzen van de Landelijke Studentenvakbond. 'Ouders bellen mij op en zeggen: ik kan mijn kinderen niet meer ondersteunen. Studenten mogen van deze regering lekker in de shit zakken.'

'Dit kabinet moet zo snel mogelijk vallen'

Ook enkele bekende Nederlanders laten hun stem horen tijdens het Prinsjesdagprotest. Zo brengt acteur en presentator Huub Stapel de aanwezigen via een groot beeldscherm een boodschap van solidariteit over. Regisseur Eddy Terstall hekelt vanaf het podium het feit dat de regering tot op heden enkel met het plan is gekomen om schulden van mensen over te nemen: 'Dit land wordt geleid door wereldvreemde mensen. Het is net alsof ze hun best doen om elke keer weer met een voorstel te

Tijdens het protest werd een boodschappenlijst van ruim 100 meter uitgerold, waarop mensen uit het hele land boodschappen aan het kabinet Rutte hebben geschreven.

komen dat nog beschamender is.' Hij heeft een speciale boodschap voor ChristenUnie-voorman Gert Jan Segers, in wie hij het meeste vertrouwen heeft van alle kopstukken uit de coalitie: 'Hoe lang kun je het nog volhouden om de B.V. Nederland mee te regeren? Trek de stekker eruit!'

'Niet met publiek geld aandeelhouders spekken'

Natuurlijk is de belangrijkste boodschap van het Prinsjesdagprotest dat het kabinet in actie moet komen. De eisen van de SP zijn helder: de kosten in de supermarkt en aan de pomp moeten omlaag, evenals de huren en zorgkosten. Ook moet de regering een maximum stellen voor de energierekening. 'Maar', benadrukt SP-leider Lilian Marijnissen, 'we moeten voorkomen dat we met publiek geld de aandeelhouders spekken. Dat kunnen we doen door onze

energiebedrijven te nationaliseren. In een tijd waarin bedrijven zoveel winsten maken hoeft niemand in armoede te leven. Als we de winsten pakken, dan kunnen we de energierekening verlagen.'

Maar een ander sentiment dat op de Koekamp overheerst is dat het hoog tijd is dat het kabinet-Rutte IV haar biezen pakt. Christine Riem uit Den Haag: 'Mensen vinden het heel makkelijk om bijvoorbeeld asielzoekers de schuld te geven van de problemen in ons land, maar blijven telkens VVD stemmen. Daardoor kan iemand als Rutte op het pluche blijven en geld over de balk smijten voor grote bedrijven, terwijl de burgers worden vergeten.'

Tijd van gaan

Ook volgens econoom Ewald Engelen, een van de laatste sprekers op het podium,

is jarenlang neoliberal VVD-beleid de kern van het probleem: 'De VVD is een ramp voor de burger en fantastisch voor het grootbedrijf. Dit kabinet moet zo snel mogelijk vallen.'

Voordat de duizenden actievoerders in een mars langs het ministerie van Financiën en het Binnenhof lopen, rolt SP partijbestuurslid Jimmy Dijk samen met vrijwilligers een meterslange boodschappenlijst voor Rutte uit. Terwijl de lijst alsmaar langer lijkt te worden, vraagt Dijk aanwezigen naar hun boodschap voor het kabinet. Een vrouw in het publiek hoeft er niet lang over na te denken: 'Er is een tijd van komen en een tijd van gaan. En de tijd van gaan is nu gekomen.' •

tekst Lesley Arp
foto Bart Hoogveld

‘NIET ZELENSKY, MAAR AMERIKA BEPAALT HOE DEZE OORLOG AFLOOPT’

Wat gebeurt er eigenlijk achter de schermen van de internationale politiek? Twee hoogleraren bespreken de achtergronden van de oorlog in Oekraïne. Rob de Wijk is historicus en directeur van het Haags Centrum voor Strategische Studies, met veel kennis van defensie en veiligheid. Bastiaan van Apeldoorn is politicoloog en hoogleraar aan de Vrije Universiteit, gespecialiseerd in mondiale politieke economie en geopolitiek, en sinds 2015 is hij senator voor de SP. Dit gesprek vond plaats voordat Poetin de algemene mobilisatie uitriep.

› President Poetin heeft laten zien dat hij heel veel macht heeft. Hij heeft de controle over olie en gas, en door de zuidelijke kust van Oekraïne bezet te houden kon hij ook de export van graan blokkeren. Daarmee had hij de hele wereld bij de strot. Was dat zijn doel, wilde hij een economische oorlog voeren?

• RdW: ‘Nee. Dat is het wel geworden, maar oorspronkelijk was het dat niet. Als je wilt weten wat Poetin bezielde heeft, dan moet je kijken naar zijn speeches van 21 en 24 februari. Die zijn veelzeggend.

› Was dat geen propaganda?

• RdW: Nee, Poetins verhaal is precies in lijn met wat ik vaak in Moskou gehoord heb. Hij heeft nooit kunnen verkroppen dat de Sovjet-Unie is ingestort. Poetin ziet het als zijn historische taak om dat rijk weer bij

elkaar te brengen. Hij vindt Rusland een moreel, ethisch en religieus beter land, het Westen ziet hij als decadent.

Het is natuurlijk wél zo dat deze oorlog opgelopen is tot een economische oorlog tussen Rusland en het Westen. We zijn begonnen met sancties, en dat heeft zich ontwikkeld tot economische oorlogsvoering. Dan krijg je dus dat olie en graan worden ingezet als wapens. Dat is echt pervers. We weten dat Rusland Oekraïne nodig heeft om weer een wereldmacht te worden. Poetin streeft al heel lang naar een Euraziatische Unie, een tegenhanger van de Europese Unie. Dat kan alleen maar gaan werken als Oekraïne erbij zit.’

• BvA: ‘Het is een oorlog uit zwakte. Niet alleen is Rusland zwakker dan we dachten, maar je moet dit zien als een imperialistische oorlog van een land dat wanhopig probeert de status van grootmacht terug te krijgen. Ze zien geen andere mogelijkheid dan dit. Poetin weet wél het olie- en gaswapen heel goed uit te buiten. Daarmee zet hij heel veel druk op Europa. Het is een heel effectief wapen, maar tegelijkertijd ook één van de weinige wapens die hij heeft.

• RdW: ‘Voor de Amerikanen is Poetin niet veel meer dan een vervelend kind dat het schoolplein zit te terroriseren en dat een draai om zijn oren moet krijgen. Amerika heeft nauwelijks handelsbelangen in Rusland, en andersom ook niet. Het enige wat voor Amerika telt, is dat Rusland een kernwapenmogendheid is. Omgekeerd heb ik vaak het gevoel dat Rusland zijn eigen macht overschat. Ze zien zichzelf wél als

supermacht. Maar hun economie is kleiner dan die van Italië.’

Kijk, ik behoorde tot de mensen die dachten: Poetin gaat niet aanvallen. Dit is een typisch geval van dwangdiplomatie, dacht ik, waarbij je gaat dreigen om te krijgen wat je wilt. Je kunt helemaal niet een land binnenvallen met 150.000 soldaten. Nu zien we wat er allemaal fout is gegaan. Al hun plannen hebben ze gecommuniceerd via open lijnen, dus de Amerikanen en de Oekraïners wisten heel goed hoe ze Kiev moesten verdedigen. En de Russen hebben gedacht dat een derde van de Oekraïense soldaten zou overlopen, en dat bleek helemaal niet te kloppen. Op basis van die verkeerde inschatting van Oekraïne én van hun eigen militaire capaciteiten zijn ze deze oorlog ingegaan.’

› Is dit dus alleen maar een Russische actie, of zit er meer achter?

• BvA: ‘De verantwoordelijkheid voor de oorlog ligt bij Poetin en bij Rusland. Dit is een agressieoorlog, een aanvalsoorlog, een veroveringsoorlog. Maar het onderliggende conflict dateert eigenlijk al van het uiteenvallen van de Sovjet-Unie. Daar heeft het Westen ook fouten gemaakt. George Bush heeft in 2008 gezegd dat Georgië en Oekraïne op termijn lid konden worden van de NAVO. Dat is echt een blunder geweest. Hij heeft die landen daarmee een worst voorgehouden en Rusland onnodig in de gordijnen gejaagd.’

• RdW: ‘Ja, daar waren meer Europese politici tegen. Jaap de Hoop Scheffer, die toen secretaris-generaal was bij de NAVO, was

‘Voor de Amerikanen is Poetin niet veel meer dan een vervelend kind dat een draai om zijn oren moet krijgen’

‘Na de val van de Sovjet-Unie is er een hoop getouwtrek ontstaan, en het Westen heeft hard getrokken’

daar volstrekt helder over, dit is totaal stom geweest van Bush.’

• BvA: ‘De manier waarop de NAVO in de jaren ’90 is uitgebreid met Tsjechië, Polen en Hongarije, dat hadden we zo niet moeten doen. Daarmee hebben we een historische kans laten liggen om de NAVO op te heffen en op te laten gaan in een groter geheel. Oekraïne werd gezien als een belangrijke prijs voor de VS na het winnen van de Koude Oorlog, om in zijn invloedssfeer te trekken. Veel Oekraïners wilden ook tot die invloedssfeer gaan horen, maar in het geopolitieke getouwtrek om dat land heeft ook het Westen hard getrokken.’

• RdW: ‘Ja hoor eens even, wij hebben die landen niet gedwongen om erbij te komen. De Polen en de Roemenen en de Bulgaren hebben echt gesmeekt om erbij te mogen. Ik ben blij dat ze dat gedaan hebben. Als we dat niet hadden gedaan, had je nu net zo’n verschrikkelijke strijd om de invloedssferen gehad als we nu in de Balkan zien. En ten oosten van Duitsland had je één groot Oekraïne gehad, omdat Rusland historisch altijd op zoek is naar invloedssferen.’

• BvA: ‘Maar Rob, je doet nu net alsof er maar twee mogelijkheden waren: ofwel de NAVO uitbreiden, ofwel die landen ten prooi laten vallen aan de Russische machts-politiek. Dat bestrijd ik. Als je eerder andere keuzes had gemaakt, dan was er ook een andere Russische politiek mogelijk geweest. Gorbatsjov heeft niet voor niets gepleit voor een Europees Huis, een gezamenlijke Europese veiligheidscultuur. Gorbatsjov heeft ook gewaarschuwd dat uitbreiding van de NAVO het nationalisme in Rusland zou versterken, en de generaals die uit waren op het herstel van de Sovjet-Unie

nieuwe kaarten in handen geven. Nou, dat is precies gebeurd.’

• RdW: ‘Daar ben ik het ook wel mee eens, alleen, dat zegt niks. Ik werkte destijds als ambtenaar bij Defensie, en ik heb toen wel nota’s geschreven over de vraag ‘wat gaat er gebeuren als de NAVO wordt opgeheven in ruil voor de Duitse eenwording?’ We hebben gekeken naar de OVSE, de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa, als nieuw overkoepelend orgaan. Maar de Oost-Europese landen wilden dat absoluut niet. Kijk naar Polen, of de Baltische staten, landen die zich onttrokken aan het juk van een grootmacht die ze haatten. Die wilden veiligheidsgaranties en die kan de OVSE niet geven.’

• BvA: ‘In de jaren negentig heeft de NAVO een plan gemaakt voor een ‘partnership for peace’. Daar konden al die Oost-Europese landen lid van worden, en ook Rusland is daar toen lid van geworden. Dat werd gezien als alternatief voor een volledig lidmaatschap.’

• RdW: ‘Ik zou daar ook graag in meegaan. Het probleem is alleen, Rusland is te groot en te dominant om andere landen als een gelijkwaardige partner in zo’n geheel te zien.’

› **Wat betekent deze situatie voor ons? Er gaat heel veel geld naar die oorlog. Er gaat gemiddeld al een maandsalaris per Nederlander naar de gevolgen van deze oorlog. Hoe lang houden we dat vol?**

• RdW: ‘Dat zal deze winter moeten blijken. Ik heb daar grote zorgen over. Poetin speelt op tijd. Hoe langer deze oorlog duurt, hoe beter het voor hem is. Hij gokt op meer opstanden en demonstraties zoals we in Praag hebben gezien. Dat is logisch, vanuit zijn perspectief.’

• BvA: ‘Vanuit zijn perspectief is het logisch om de gaskraan nog verder dicht te draaien.’

• RdW: ‘Ik zou als Europa zélf de gaskraan dichtdraaien. Bijt in godsnaam door de zure appel heen. Ik begrijp dat dat grote consequenties heeft, maar dan kun je plannen. Poetin is slim genoeg om dat spel behendig te spelen. Als je de gaskraan dichtdraait, dan sla je hem zijn wapen uit handen.’

› **Wat gaat dat voor gevolgen hebben voor de bevolking?**

RdW: ‘Ik maak me grote zorgen om de gierende inflatie. Een derde van de mensen

kunnen hun rekeningen nu al niet meer betalen.’

• BvA: ‘Daar kun je wat aan doen, en dat moet je ook doen, zeg ik ook maar even als politicus. We kunnen niet toegeven aan de chantage van Poetin. En we moeten niet meegaan in wat Forum en de PVV roepen, dat we maar moeten ophouden met die sancties omdat die alleen onze eigen bevolking treffen. Nederland is een hartstikke rijk land, er worden giga winsten gemaakt door het bedrijfsleven. Je kunt best een solidariteitsheffing invoeren om de bevolking te steunen. Daarvoor hoef je het begrotingstekort niet op te laten lopen. Daar zijn echt wel mogelijkheden. We moeten wel nadenken over hoe lang deze oorlog nog gaat duren.’

• RdW: ‘Vorig jaar was ik in Moskou, en toen bleek dat de Russen willen praten over de verdeling van de invloedssferen in Europa. Jalta 2.0 noemen ze dat, naar de besprekingen van na de Tweede Wereldoorlog. Wij gaan dat niet doen. In Europa vinden de meeste politici dat elk land zelfstandig mag kiezen bij welke club hij wil horen.’

• BvA: ‘Maar je zult uiteindelijk wel met Rusland moeten onderhandelen. Daar moet je realistisch in zijn. Iedereen is nu in jubelstemming omdat Oekraïne grote stukken heeft terugveroverd. Maar Zelensky heeft zelf al gezegd: we kunnen niet alles terugveroveren, we hebben daar de manschappen niet voor.’

• RdW: ‘Als Oekraïne niet wint, ligt het in de lijn der verwachtingen dat je een discussie gaat krijgen om de rompstaat Oekraïne bij de NAVO en de EU te trekken, dus zonder de Krim en Donetsk en Loehansk. Ik vind dat ook niet mooi, ik houd daar niet van. Maar het is onvermijdelijk. Oekraïne wil veiligheidsgaranties.’

• BvA: ‘Maar niet door Oekraïne lid te maken van de NAVO, en al helemaal niet van de EU. Oekraïne scoort nog lager op het gebied van vrijheid en democratie dan Hongarije. Een nieuw IJzeren Gordijn is niet onvermijdelijk. Daar zijn we zelf bij. Er loopt een grens tussen Rusland en Wit-Rusland aan de ene kant, en de rest van Europa aan de andere kant, dat is waar. Maar het is doemdenken om te zeggen dat het niet anders kan. Straks zitten we weer vast aan een scheiding van tientallen jaren.’

• RdW: ‘Dat hoeft niet. Zo lang Poetin er zit, krijg je dit. Maar elke oorlog houdt een

keer op, en dan is er de vraag: wat ga je doen met Oekraïne? Hoe ga je het land weer opbouwen, en hoe ga je veiligheids garanties geven? Ik zou iedere politicus heel hard willen aanraden om erover na te denken. De kans is vrij groot dat er op een gegeven moment een wapenstilstand komt, en dan is de vraag of er een onderhandeling komt, ja of nee. Noord- en Zuid-Korea hebben al 70 jaar een wapenstilstand, en daar is nooit meer wat gebeurd.'

› **Op de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties heeft de meerderheid van de landen zich uitgesproken tegen deze oorlog. Maar wat heel opmerkelijk was, is dat een heel groot deel van de onafhankelijke landen zich van stemming heeft onthouden. Zij vertegenwoordigen meer dan de helft van de wereldbevolking. Eigenlijk heeft het Westen dus helemaal niet zo veel steun voor zijn sancties. Wat betekent dat?**

• RdW: 'Dat de steun voor Europa helemaal niet zo groot is als wij denken. En dat dit dus niet de strijd is van democratieën tegen autocratieën die wij er graag van willen maken. Dat verwijt ik politici.'

• BvA: 'Hier zijn wij het 100% eens.'

• RdW: 'Ook in Afrika hebben 17 landen, en niet de minst belangrijke, helemaal niet gestemd.'

• BvA: 'Een land als India, dat zich veel zorgen maakt over de opkomst van China, kan nu heel goedkoop olie krijgen uit Rusland. Zij zullen wel gek zijn om er geen gebruik van te maken. Dat is deel van een nieuwe wereldorde, en daar moeten we ons aan aanpassen.'

› **Is dat door de oorlog in Irak dat we zoveel steun zijn kwijtgeraakt?**

• RdW: 'Het heeft te maken met de verzwakking van het Westen ten opzichte van China. Omdat China opkomt, kunnen lokale potentaten zoals Poetin veel meer gokken op militair avonturisme.'

• BvA: 'Na de Koude Oorlog, en na het verdwijnen van de Sovjet-Unie heeft Amerika de overwinning uitgeroepen, en gezegd: ons model van de vrije markteconomie en de liberale democratie wordt het model voor de hele wereld. Maar nu is er de nieuwe grootmacht China, die Amerika in heel veel opzichten nadert en economisch gezien zelfs al groter is. India is in zekere zin ook een grootmacht, en een kernwapenmacht. De machtsbalans is verschoven, Amerika staat er zwakker voor. Daar maken landen als Rusland gebruik van. En inderdaad, door de Irak-oorlog heeft het Westen veel goodwill en moreel gezag verspeeld.'

• RdW: 'Ontzettend stom.'

• BvA: 'Het Westen heeft zich niet gehouden aan artikel 2 van het VN-handvest toen het die invasie begon. Daarin staat dat je geen geweld mag gebruiken. Daar is de financiële crisis nog eens bovenop gekomen, en daar heeft het Westerse model aardig mee aan gezag ingeboet. Veel mensen in de niet-gebonden landen hebben gedacht: misschien moeten we maar eens wat meer naar China kijken. Die bieden hulp aan zonder er allerlei voorwaarden aan te verbinden over democratie, intern beleid en de vrije markteconomie. Die machtsverschuiving in de wereld, die draai je niet terug. Al was het maar omdat je met China zult moeten samenwerken op het gebied van klimaatverandering, bijvoorbeeld. Juist daar hebben we China ook nodig als partner.'

• RdW: 'Macht en waarden zijn twee zijden van dezelfde medaille: hoe meer macht je hebt, hoe gemakkelijker je ze kunt uitdragen. Stalin vroeg ooit: 'hoeveel divisies heeft de paus eigenlijk?' En ook in dit conflict is het dus Amerika die bepaalt hoe deze oorlog afloopt. President Biden zegt dat het Zelensky is, maar als Amerika geen wapens meer levert, dan is het afgelopen. De echte vraag is: wat wil Amerika nu eigenlijk?' •

tekst Anne-Marie Mineur
foto's Maurits Gemmink

De Palestijnse activiste
Ahed Tamimi is het
symbool van verzet tegen de
Israëlische bezetting.

Namens de SP nam
partijsecretaris Arnout
Hoekstra deel aan het forum
'Europe for Peace'

De twaalfde editie van ManiFiesta in België was ook deze keer een Feest van de Solidariteit. Linkse vakbonden, politici en maatschappelijke organisaties organiseerden samen een ontmoetingsplek voor mensen, muziek en idealen.

HET WAS STORMMAGTIG, op de stijlvolle oude Wellingtonrenbaan van Oostende, en wie niet beter wist, zou zo aan het festivalterrein voorbijrijden. De posters die het ManiFiesta-festival moesten aankondigen waren op last van de politie verwijderd, om te voorkomen dat er ongelukken zouden gebeuren met rondvliegend materiaal. Een aantal tenten was ook gesloten, één of twee concerten afgelast, maar de gemoedelijke sfeer was er nog volop.

Jeremy Corbyn is weliswaar niet meer de partijleider van de Britse politieke partij Labour, maar zijn zetel in het Lagerhuis heeft hij nog, en ook zijn idealen staan als een huis. Hij was één van de hoofdgasten, maar vanwege de nationale rouw in verband met het overlijden van de Queen kon

SP OP BEZOEK BIJ

hij er niet bij zijn. Wie wel aanwezig was, was Chris Mitchell, vakbondsman uit Glasgow. 'We hebben de slapende reus wakker gemaakt', zei Mitchell, 'de werkende klasse in de UK. Zij geeft hoop, geeft mensen een stem, geeft mensen een visie. Maar bovenal de moed om op te staan en te zeggen: genoeg is genoeg.'

Palestijnse kinderen

Ook aanwezig was de Palestijnse activiste Ahed Tamimi. Op haar 16e werd ze gevangengezet omdat ze een Israëlische soldaat een klap had gegeven, en daarmee werd ze het gezicht van de honderden Palestijnse kinderen die jaarlijks worden opgepakt en gevangengenomen. Wereldwijd werd ze symbool voor de strijd tegen de Israëlische bezetting. Enigszins overdonderd maar strijdbaar sprak ze een stampvolle zaal toe: 'Ik ben Palestijnse, en ik verzet me. Ik blijf vechten tegen de bezetting. Het Palestijnse volk vraagt niet om liefdadigheid maar om concrete solidariteit en om een einde aan de straffeloosheid. Het is tijd voor een boycot op de Israëlische apartheid. Deel onze boodschap, wij verliezen onze vrijheid.'

Ook een ander klassiek links thema stond op de agenda: de situatie in Cuba, en dan met name de gevolgen van de Amerikaanse economische boycot van het land. In bredere zin werd ingegaan op de strijd van de landen op het zuidelijk halfrond om hun eigen plan te trekken, en de hernieuwde ervaring van linkse krachten in Latijns-Amerika. Lula da Silva die het in Brazilië opneemt tegen zittend president Jair Bolsonaro, is daar een hoopgevend voorbeeld van.

De nieuwe PVDA

Internationaal secretaris van de PVDA Bert De Belder: 'ManiFiesta hoort bij de nieuwe PVDA, die meer open is. Net als de SP komt de PVDA voort uit een communistisch verleden, en we waren misschien wel wat sektarisch. Dat zijn we niet meer, en dat willen we graag laten zien.' Het legt de PVDA geen windeieren. In Vlaanderen is de PVDA nog een betrekkelijk kleine partij, ook al groeit ze gestaag door. In Wallonië en Brussel, waar de partij de Parti du Travail du Belgique (PTB) genoemd wordt, staat de partij inmiddels al als derde in de peilingen.

Het was stormachtig op het terrein van de Wellingtonrenbaan in Oostende, maar dat weerhield zo'n 14.000 mensen er niet van om te komen.

foto Stefaan Van Parijs

Een klassiek links onderwerp: het Cuba-debat

MANIFIESTA

Zo'n 14.000 mensen waren afgereisd naar de kust van West-Vlaanderen om zich met vrienden en kinderen te laten inspireren. De PVDA is een multiculturele partij, en de aanwezigen waren afkomstig van over de hele wereld en gekleed in de alternatieve kledingstijl van veel verschillende generaties. Er waren frietkotten, er was een mosselrestaurant, je kon een pintje vatten, maar de politiek was nooit ver weg.

Europe for peace

Dat merkte ook de kleine SP-afvaardiging die aanwezig was. Partijsecretaris Arnout Hoekstra nam de honneurs waar, samen met Robert Brand van het Internationaal Secretariaat, en een kleine groep SP-jongeren. Hoekstra nam deel aan de strijdmeeting 'Europe for Peace', en haalde de SP-campagne tegen de permanente oorlog aan. Ook noemde hij met enige schaamte het feit dat Nederland een belastingparadijs is, dat ook de wapenindustrie zijn gang laat gaan. Tot slot noemde Hoekstra de oorlog in Oekraïne, waar SP-senator Tiny Kox in de Raad van Europa met man en macht probeert om de oorlog te veroorde-

len en aan te sturen op de-escalatie. 'Het is aan ons, de gewone mensen, om te laten zien dat daar verandering in gaat komen', aldus Hoekstra.

Hedebouw tweetalig

ManiFiesta is niet het feestje van de PVDA, de Belgische zusterpartij van de SP, maar sterke banden zijn er wel. De organisatoren zijn Solidair, het huisblad van de PVDA, en Geneeskunde voor het Volk. Die laatste is een initiatief van de PVDA, bedoeld om geneeskunde toegankelijk te maken voor iedereen. Het hoogtepunt van het festival was de speech van Raoul Hedebouw, de voorman van de PVDA. Zoon van Nederlandstalige ouders en opgegroeid in Wallonië is Hedebouw perfect tweetalig, en dat gold ook voor zijn speech. Met ondertiteling op het grote scherm kon toch iedereen het hele verhaal meemaken.

Belangrijk thema in de speech vormen de stijgende energieprijzen waar de PVDA fel campagne tegen voert. Ook in België zijn de kosten voor olie, gas en elektriciteit flink opgelopen. De overheid geeft een

kleine tegemoetkoming, maar die is lang niet voldoende om de gestegen kosten te compenseren, en veel Belgen vrezen in armoede te vervallen. Hedebouw riep op om de energiesector weg te halen uit de handen van de multinationals: 'Gazprom en Poetin blijven de winsten opstrijken dankzij de stijgende prijzen. Volgens The Wall Street Journal ontving Rusland eind juli 97 miljard euro voor de verkoop van olie en gas. 40% meer dan voor de oorlog. Ook de Amerikaanse schaliegasmultinationals en de multinationals van de wapenindustrie blijven zich verrijken. Laten we onszelf niet voor de gek houden, kameraden, achter elke oorlog zitten economische en geostrategische belangen.'

Hedebouw riep de aanwezigen op om deel te nemen aan de acties die België gepland heeft. Vakbondsacties in september, klimaatacties in oktober en een algemene staking in november. 'Het wordt een hete herfst!' zegt Hedebouw. •

tekst Anne-Marie Mineur

LINKSVOOR **'IK HOUD VAN MENSEN EN HUN VERHALEN'**

'Dat ze zich zo gedreven inzet voor mensen die ze totaal niet kent, dat vind ik geweldig.' Het was de passie van Renske Leijten in het kindertoeslagschandaal die Rebecca Gichuki uit Wormerveer, zelf een van de slachtoffers, de stap deed zetten naar de SP. 'Ik vond politiek altijd al heel interessant en kijk graag naar de debatten op de tv. Toen ik Renske bezig zag voor mij en de andere gedupeerden wilde ik wat terugdoen.'

Rebecca is geboren in Kenia en kwam op haar 19e naar Nederland om te studeren. Hier woont ze inmiddels al 25 jaar waarin ze het leven schonk aan vier dochters en een zoon en met succes de opleiding Verzorgende IC voltooide. Ze is steunfractielid voor de SP in de Zaanse gemeenteraad en werkt als zelfstandige in de zorg. 'Eerder heb ik wel in loondienst gewerkt, maar het grote voordeel van zelfstandig zijn is dat ik nu zelf kan beslissen wanneer ik werk en wanneer niet. Ik plan mijn dagen rond het schoolschema van de kinderen, dat bevat prima.' De drie jongste kinderen wonen nog thuis, de twee oudste dochters studeren in Amsterdam.

› Hoe kijk je nu terug op het toeslagen-drama?

'Boos, heel boos. Er is gewoon zeven jaar van mijn leven gewist. Ik moest mijn werk opgeven en kon alleen maar thuis zitten. En de kwestie is nog altijd niet afgerond: de schadevergoeding moet nog vastgesteld worden.'

› Wat typeert jou?

'Ik houd van mensen en hun verhalen. Er is altijd tijd voor een gesprek. Zo sta ik ook in de politiek. Ik wil heel benaderbaar zijn voor de mensen in Zaanstad. Er gaat echt wel heel wat goed, maar er moet ook nog veel verbeterd worden. Kijk bijvoorbeeld naar de enorme wachtlijsten voor een sociale huurwoning of de veel te grote schoolklassen waar vooral de kwetsbare kinderen de dupe van zijn.'

› Heb je naast gezin, werk en SP nog vrije tijd? En wat doe je dan?

'Ik mag graag lezen, koken en reizen. En ik denk erover een racefiets te kopen en te gaan wielrennen. Mooi om zo'n groep fietsers voorbij te zien komen. Ik ga wel naar sportschool, maar dat is binnen. Ik kan goed fietsen, en wil ook graag buiten gaan sporten.' •

tekst Peter Verschuren
foto Karen Veldkamp

DE SP IN 1972

ACTIE VAN MENS TOT MENS

De Amerikaanse filmster Jane Fonda (links) bezoekt een Vietnam-manifestatie in Nijmegen in 1975.

Socialisten zijn ook internationalisten. SP'ers hebben altijd lokaal acties gevoerd, al vanaf de oprichting van de partij in oktober 1972. Reden voor veel SP'ers om lid te worden waren echter internationale ontwikkelingen.

BEGIN JAREN ZEVENTIG was dat vooral de oorlog in Vietnam, waar de Amerikaanse regering de bevolking terroriseerde. Onder andere met napalm, ofwel chemische bommen die leidden tot een barbaarse moord op de bevolking. Voor de nog kleine SP van toen reden om in actie te komen. De manier waarop dat gebeurde maakte veel indruk en is typisch voor de eigen werkwijzen die de partij zou gaan ontwikkelen.

'Spectaculair', zo noemde de geheime dienst BVD de actie van de SP, in een verslag van december 1972. In de anders zo droge stukken van de geheime dienst klonk plotseling enthousiasme, de dienst was onder de indruk: 'De actie bestond uit het zenden van ansichtkaarten met afbeeldingen van slachtoffers van de Amerikaanse bombardementen naar willekeurige burgers in de Verenigde Staten. Bij de verkoop van de kaarten werd daartoe adressenmateriaal –

uit een telefoongids – meegeleverd. De actie startte medio oktober en sindsdien zouden reeds 250.000 kaarten verzonden zijn,' zo staat in het verslag van de dienst.

Mensen betrekken

Deze Vietnam-actie kreeg de naam 'Van mens tot mens'. Het was belangrijk om deze kapitalistische en koloniale oorlog te verklaren en te veroordelen, maar ook om mensen hier bij te betrekken: door gewone mensen in Nederland kaarten te laten sturen naar gewone mensen in Amerika. Dat gebeurde massaal. De SP had destijds nog maar een paar honderd leden en een handvol afdelingen, maar toch werden binnen enkele maanden een kwart miljoen briefkaarten verkocht. Met afbeeldingen van de bombardementen en met een tekst, Onder andere met de vraag hoe deze Amerikanen dit later konden uitleggen aan hun kinderen.

Om aan adressen te komen werden telefoonboeken gebruikt, eerst dat van Detroit. Nadat alle adressen waren gebruikt gingen men verder met Chicago. Mensen in ons land die een briefkaart stuurden kregen ook reacties terug. Soms boze reacties, van Amerikanen die ons wezen op ons eigen koloniale verleden. Maar vaak begripvolle berichten, van Amerikanen die het ook verschrikkelijk vonden wat hun regering in Vietnam deed. Deze actie 'Van mens tot mens' was de eerste grote actie van de SP en zette de toon voor de toekomst. Ze liet zien hoe ook in de internationale politiek de menselijke maat altijd mogelijk is.

Filmtour

De Tribune deed in 1972 volop verslag van de gebeurtenissen in Vietnam én van de reacties in Amerika. Zoals van de filmster Jane Fonda, die zich openlijk uitsprak tegen deze oorlog. De SP had een Volkswagenbusje en een filmprojector aangeschaft en trok het land in om een Zweedse film te vertonen, waarin een beeld werd gegeven van de verschrikkingen in Vietnam. In een verslag van oktober 1972 laat een geheim agent van de BVD weten dat de vertoning van de Vietnam-film indruk maakt: 'De aanwezigen zijn diep onder de indruk'. Volgens de Tribune liep het aantal verkochte briefkaarten zelfs op tot een half miljoen.

Met deze actie 'Van mens tot mens' wist de SP in 1972 direct een groot publiek te bereiken. Hoe breed dat was blijkt onder meer uit een brief van 24 oktober 1972 vanuit het stadhuis van Rotterdam, van burgemeester Wim Thomassen. Daarin betuigt deze PvdA-bestuurder zijn 'adhesie' met deze actie en kondigt hij aan dat zijn vrouw voornemens is om kaarten te bestellen. In oktober 1972 werd de SP opgericht, door een groep socialisten die niet alleen wilden theoretiseren, maar juist mensen wilden mobiliseren. Met 'Van mens tot mens' sloegen partijsecretaris Daan Monjé en zijn mede-SP'ers direct de spijker op de kop. •

tekst Ronald van Raak
foto Bert Verhoeff / Anefo

of stuur een brief naar Redactie Tribune •
Snouckaertlaan 70 • 3811 MB Amersfoort

Niet zo liberaal

In de jaren negentig ontstond er een golf van privatisering, aangestuurd door VVD, CDA en niet te vergeten PvdA. We zouden er allemaal op vooruit gaan, want de onzichtbare hand van de marktwerking is als de hand van God. Dat balletje rolde, zoals we nu weten, toch wat anders. Rekeningen voor zorg en energie stegen behoorlijk.

Wat ook steeg is het aandeel van publiek geld dat richting commerciële bedrijven stroomt, zeker in tijden van crisis. Als meneer Rutte echt een liberaal is dan komt hij niet steeds met enorme steunpakketten voor grote bedrijven. Ondernemen is immers risico lopen.

Wat we zien is een onvoorwaardelijke steun aan grote bedrijven sinds de jaren negentig, met publiek geld. Ook nu weer voor wat betreft de aandeelhouders van energiebedrijven. De kleine ondernemer heeft het nakijken. Weer niet heel erg liberaal. En dan vraagt Rutte zich nog steeds af waar het publieke wantrouwen in de politiek vandaan komt?

Hans Alberts uit Nieuwleusen

Tribune oktober 2022

DOORLOPENDE MACHTINGING BON OM LID TE WORDEN

naam : Socialistische Partij (SP)
adres : Snouckaertlaan 70
postcode : 3811 MB woonplaats: Amersfoort
land : Nederland incassant ID: NL86ZZZ403462460000
kenmerk machtiging (in te vullen door SP):
reden betaling : betaling contributie

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

Ja, ik word lid van de SP. Ik ontvang een welkomsgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:

€ 5,00 (minimum) € 7,50 € 10,00 € 12,50 € 15,00 anders: € _____

naam : _____
roepnaam : _____ voorletters: _____ m/v _____
adres + huisnr : _____
postcode : _____ woonplaats: _____
land : _____ geboortedatum: _____
email : _____
telefoon : _____ mobiel: _____
IBAN (rekeningnr) : _____ bank identificatie (BIC)*: _____
plaats en datum : _____ * geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr)
handtekening : _____

Stuur deze bon in een envelop zonder postzegel naar: SP - Ledenadministratie, Antwoordnummer 407, 3800 VB Amersfoort.
U kunt deze machtiging stopzetten met een telefoontje of een e-mail aan de SP: (088) 243 55 40, administratie@sp.nl

ANAGRAAF

Vind vanuit de Anagrammen en Hints de 6 termen. Van elke term moet de letter uit het gele vakje in de tabel genaamd 'Letters' worden geplaatst. Dit vormt een nieuw anagram: de letters kunnen tot één woord gevormd worden in 'Oplossing Anagraaf'. Stuur dit woord naar de redactie.

De 'lange ij' = 1 letter (y). Verbindings-streepjes en spaties tellen niet mee; accenten vallen vaak weg in de anagrammen. Veel puzzelplezier.

Anagrammen

1	S	i	p	p	e	T	o	o	i

2	H	e	b	F	i	n	N	o	n

3	G	e	i	n	P	l	e	i	n

4	L	a	n	g	e	A	r	t	s

5	E	n	g	e	r	e	E	l	f

6	B	o	m	G	i	n	g	U	i

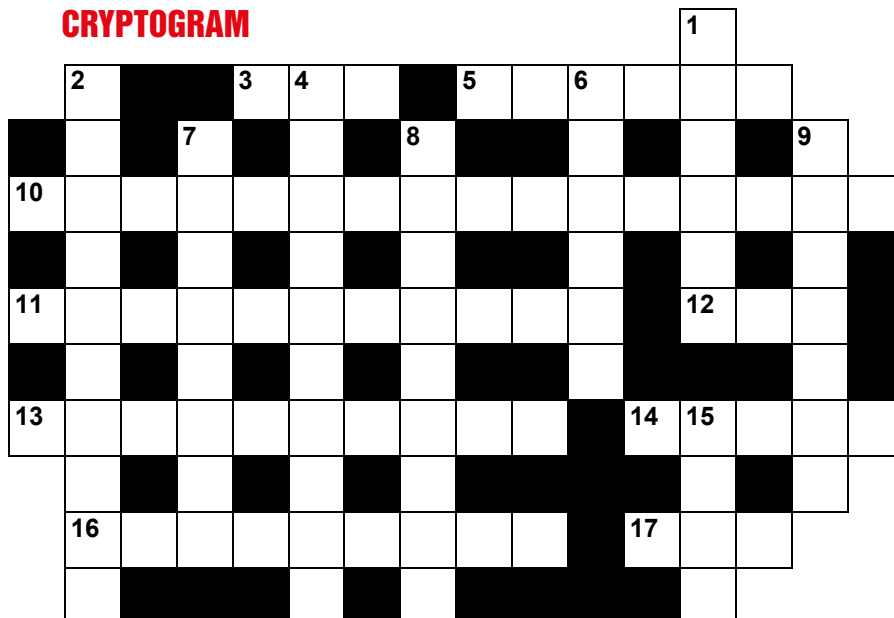
Letters					
1	2	3	4	5	6

Oplossing Anagraaf					

Hints

- Er tegenin p.v.d.!
- Ludieke uitrijdplek?
- De zetels, graag.
- En vanaf hier spreken we Spaans.
- De familie ritselt.
- Krom geld.

CRYPTOGRAM

Horizontaal

- Deze drank verhuist nog wel eens naar nieuw onderkomen. (3)
- Ach hond, wat klink je hoesterig. (6)
- Hier ontvangen Adam & Eva gelukkig geen blauwe envelop? (16)
- Masturberen? Da's mooi narcistisch! (11)
- Dauw is klaar voor consumptie. (3)
- Voorbeeldige familie kan in haar geheel de catwalk op. (10)
- Rookwaar? Ik heb er genoeg van. (5)
- Kosten voor treinreisje tussen bergen? (9)
- Laaghartige voedster. (3)

Verticaal

- Seizoen begint (niet?) vanaf 1 januari. (6 en 2,4)
- Onpasselijk buiten de kloostermuren? (4,2,4)
- Ben ziek. STOP. Heb koorts. STOP. Kom snel. STOP. (10)
- Vruchten met rafelrandjes. (6)
- Stilleven met titel Huisraad omsluit Hert. (8 en 4(3)1)
- Onze driemaster is uitgevaren. We gaan rusten. (5,4)
- Staat gedenkwaardig iedere ± 1.6km langs de weg. (7)
- Nogal wrange House. (4)

OPLOSSINGEN CRYPTOGRAM SEPTEMBER

Horizontaal

- Draaien
- Boven water halen
- Celgenoten
- Minirok
- Visafslag
- Hijser
- Verruilen

Verticaal

- Lachbui
- Heelhuids
- Spelersbus
- Cowboyfilm
- Dutje
- Boulevard
- Antwoord
- Caravan
- MG (milligram/Morris Garages)
- Lont

OPLOSSINGEN ZINNEBEELDING SEPTEMBER

- 1-1 Energie (G); 1-2 Inflatie (A); 1-3 Stuwmeer (S); 1-4 Waakvlam (V); 2-1 Nordstream(2) (O); 2-4 Zonnepaneel (O); 3-1 Batterij (R); 3-4 (Greta) Thunberg (R); 4-1 Tokamak (A); 4-2 Aardbevingen(D); 4-3 OPEC (E); 4-4 Windturbine (N).

Totaaloplossing: **GASVOORRADEN**

De winnaar van de septemberpuzzel 2022 is Reijer London uit Gouda.

Stuur uw oplossing van een puzzel naar keuze vóór 25 oktober naar de puzzelredactie van de Tribune; Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of tribunepuzzel@sp.nl Vergeet u niet uw naam en adres te vermelden? Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

FOTOGRAAF WIEBE KIESTRA WINT PRINSJESFOTOPRIJS 2022

De Haagse fotograaf Wiebe Kiestra heeft de PrinsjesFotoprijs 2022 gewonnen, de prijs voor de beste politieke foto van het afgelopen parlementaire jaar. De winnende foto komt uit een serie die Kiestra heeft gemaakt in opdracht van de SP. De PrinsjesFotoprijs maakt onderdeel uit van 'Democratie in Woord en Beeld'. De foto is genomen in Rotterdam op 11 november 2021 waar een groep moeders en hun gezinnen die getroffen zijn

door de toeslagenaffaire een mars liepen van het stadhuis naar het kantoor van de belastingdienst op de Kop van Zuid. Een zichtbaar geëmotioneerde moeder gaat in gesprek met toenmalig Staats-secretaris Alexandra van Huffelen van financiën. 'De foto laat het schuren tussen politiek en maatschappij mooi zien', aldus juryvoorzitter Jan Dirk van der Burg •

foto Wiebe Kiestra©